

D. Muut asiat.

Osanotto jumalanpalvelukseen. Maistraatin ilmoitettua, että maistraatin ja raastuvanoikeuden istunnot alkaisivat jälleen tammikuun 21 p:nä, sittenkuin samana päivänä oli oltu saapuvilla Nikolainkirkossa pidetyssä jumalanpalveluksessa, merkittiin ¹⁾ kaupunginvaltuuston mielipiteenä pöytäkirjaan, että oli sopivaa ja suotavaa, että myöskin valtuutetut samaten kuin siihen asti kaupungin vanhimmat olivat saapuvilla jumalanpalveluksessa.

Maistraatinsihteerin virkaanasettaminen. Sen johdosta, että maistraatilta oli saapunut kaupunginvaltuustolle ilmoitus vasta nimitetyn maistraatinsihteerin, varatuomari V. Ekroosin virkaanasettamisesta, puheenjohtaja oli katsonut velvollisuudekseen olla saapuvilla virkaanasettajaisissa ja ilmoitti ²⁾ tämän valtuustolle.

Kunniaatervehdyksiä keisarillisina merkkipäivinä. Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ maaliskuun 3 p:nä, Hänen Keisarillisen Majesteettinsa valtaistui-melle astumisen vuosipäivänä, lähettää kenraalikuvernööriin luo lähetystön, jonka tuli anoa, että kenraalikuvernööri Hänen Keisarilliselle Majesteetilleen esittäisi valtuuston onnentoivotukset päivän merkityksen johdosta; lähetystöön kuuluisivat valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä kymmenen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan yksissä neuvoin valitsemaa valtuutettua.

Samanlaisen anomuksen kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ lähetystön välityksellä esittää kenraalikuvernöörille huhtikuun 29 p:nä, Hänen Keisarillisen Majesteettinsa syntymäpäivänä, jolloin lähetystöön kuuluisivat puheenjohtaja sekä yksitoista muuta puheenjohtajan yksissä neuvoin varapuheenjohtajan kanssa valitsemaa valtuutettua.

Toimenpiteitä odotetun keisarillisen vierailun johdosta. Kaupunginvaltuuston yksityisessä kokouksessa puheenjohtaja ilmoitti, että läänin kuvernööri sen johdosta, että hänen Keisarillinen Korkeutensa Kruununperillinen puolisoineen lähipäivinä aikoi tehdä huvimatkan Suomen saaristoon ja tällöin mahdollisesti kävisi Helsingissä, oli kehoittanut puheenjohtajaa antamaan valtuutetuille tilaisuuden neuvotella niistä toimenpiteistä, joihin valtuusto tämän johdosta kenties halusi ryhtyä. Valtuusto päätti ⁵⁾ valita kymmenhenkisen valtuuskunnan, jonka siinä tapauksessa, että odotettu vierailu toteutuisi tai kesän aikana sattuisi jokin muu sen tapainen tilaisuus, tuli ryhtyä toimenpiteisiin arvokkaan vastaanoton valmistamiseksi keisarillisille vieraille. Valtuuskunta oikeutettiin samalla käyttämään hyväkseen valtuustoon kuulumattomien henkilöiden apua sekä nostamaan kaupunginkassasta kustannusten peittämiseen tarvittavat varat. Valtuuskunnan jäseniksi valittiin ⁶⁾ vtt Wasenius, Schauman, Borgström, Brummer, Sundman, Jansson, Sanmark, Mechelin, Heimberger ja Edlund.

Lausunto eräessä rakennusasiassa esitetystä valituksesta. Helsingfors aktiebostäder nimisen yhtiön isännöitsijä, kauppias A. A. F. Lindberg oli läänin kuvernöörille valittanut maistraatin päätöksestä, jolla maistraatti oli myöntänyt mainitulle yhtiölle luvan neljän työväenrakennuksen rakentamiseen sille luovutetulle kaupungin omistaman, Surutoin-nimisen huvilan n:o 25 alueelle ehdoin, että kaksi rakennuksista puuistutusten tilaa ja kauneus-

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. tammik. 5 §. — ²⁾ S:n 9 p. helmik. 11 §. — ³⁾ S:n 2 p. maalisk. 11 §. — ⁴⁾ S:n 27 p. huhtik. 13 §. — ⁵⁾ S:n 1 p. kesäk. 1 §. — ⁶⁾ S:n s:n 2 §.

näkökohtia silmälläpitäen rakennettaisiin yhtä kauas viertotiestä kuin eteläisin niistä; valitukset koskivat yhtiön vapauttamista mainituista ehdoista. Kuvernöörin vaadittua kaupunginvaltuuston lausuntoa asiasta valtuusto päätti ¹⁾ lausua, että se maistraatin valitsemien katselmusmiesten lausunnon perusteella ja koska tuntuvan työväenasuntojen puutteen vuoksi näytti olevan vältettävä toimenpiteitä, jotka viivästyttäisivät asuntojen valmistumista, oli katsonut tarpeelliseksi puoltaa hakijain anomusta.

Lausunto katonkallamisesta. Läänin kuvernöörin pyydettyä kaupunginvaltuuston lausuntoa senaatinapukamreeri A. Waseliuksen anomuksesta saada teettää korttelin n:o 51 (Miekkakala) Kolmikulman varrella olevaan taloon n:o 1 asfalttihuopakatto, valtuusto viitaten äskettäin vahvistetun kaupungin rakennusjärjestyksen määräyksiin päätti ²⁾ lausunnossaan ehdottaa anomuksen evättäväksi.

Lupa louhintatöiden alkamiseen. Käsitellessään kysymystä maan pakkolunastamisesta suunniteltua kuritushuonevankilaa varten Kumtähden säterin maalta ³⁾ vankilan rakennustoimikunta tiedusteli, voitiinko louhintatyöt valitulla paikalla panna alulle jo ennen pakkolunastustoimitusta, jonka aika jo oli määrätty. Kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ vastaukseksi ilmoittaa toimikunnalle, että se puolestaan salli toimikunnan heti ryhtyä kyseellisiin töihin.

Maistraatin ja raastuvanoikeuden kokoonpanon muuttaminen. Vt Dalström jätti maistraatille kirjallisen ehdotuksen ⁵⁾ maistraatin ja raastuvanoikeuden kokoonpanon muuttamisesta siten, että yksi maistraatin kunnallisraatimiehenvirka ja kaksi tai kolme raastuvanoikeuden notaarinvirkaa lakkautettaisiin. Edellisen viran lakkauttamisen aiheena oli se seikka, että maistraatin työ kaupunginvaltuuston perustamisen johdosta oli olennaisesti vähentynyt, ja jälkimmäisten virkain lakkauttaminen kävisi mahdolliseksi, jos pöytäkirjanpito raastuvanoikeudessa tai ainakin sen toisella ja kolmannella osastolla osaksi uskottaisiin nuorimmille oikeusraatimiehille, kuten aikaisemmin, ennen vuoden 1869 työjärjestyksen antamista oli ollut laita. Valtuusto lähetti ⁶⁾ ehdotuksen n. s. raha-asiainvaliokuntaan ⁷⁾, joka aikaisemmin ⁸⁾ oli saanut tehtäväkseen valmistella kysymystä raastuvanoikeuden ja maistraatin uudesta palkkaussäännöstä ja johon tätä tarkoitusta varten oli valittu lisäjäseniksi kaksi valtuutettua. — Vtn Dalströmin ehdotusta koskevassa mietintönsä ⁹⁾ osassa valiokunta m. m. lausui epäilyksensä siitä, voitiinko lainkäytön kannalta pitää hyödyllisenä, että yksi raastuvanoikeuden jäsenistä jokaisella tai ainakin kahdella osastolla hoitaisi memorialipöytäkirjan detaljeja, ja esitti sen sijaan ajatuksen, että raastuvanoikeuden virkamiesten luvun vähentäminen kenties voitaisiin toteuttaa siten, että oikeus kokoontuisi kahtena osastona kolmen asemesta, mikä näytti olevan mahdollista silti rasittamatta oikeuden jäseniä liian raskaalla virantoimituksella. Sitäpaitsi näytti olevan syytä ottaa harkittavaksi, eikö raastuvanoikeuden puheenjohtajaa ja jäseniä olisi kokonaan vapautettava ottamasta osaa maistraatin tehtäviin, koska yhteisellä maistraatilla, jonka jäseninä he toimivat, oli ollut pääasiallisena tehtävänänsä sellaisten asiain käsitteleminen, joiden ratkaisuoikeus kunnallisasetuksen mukaisesti oli siirtynyt kaupunginvaltuustolle. Mitä maistraattiin tulee, katsoi valiokunta samoin kuin ehdotusentekijäkin, että pitäisi voida tulla toimeen ilman yhtä kunnallisraatimiehen virkaa ainakin sen jälkeen kuin maistraatin jäsenten työ helpottuisi uuden rahatoimiohje-

¹⁾ Valt. pöytäk. 23 p. helmik. 5 §. — ²⁾ S:n 29 p. kesäk. 8 §. — ³⁾ Ks. s. 22. —

⁴⁾ Valt. pöytäk. 29 p. toukok. 7 §. — ⁵⁾ S:n 9 p. helmik., liite D. — ⁶⁾ S:n 9 p. helmik. 12 §. — ⁷⁾ Ks. s. 44. — ⁸⁾ S:n s. 49. — ⁹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 10.

säännön astuttua voimaan. Koska maistraatti kunnallisasetuksen 46 §:ssä velvoitettiin arvostelemaan kaupunginvaltuuston päätösten laillisuutta, oli lisäksi syytä virkain joutuessa avoimiksi muuttaa kaksi jäljellä olevaa maistraatin kunnallistraatimiehevirkaa oikeusraatismieheviroiksi. Valtuusto ei tosin millään päätöksellään voinut muuttaa sitä, mitä maistraatin kokoonpanosta ja tehtävistä oli säädetty, mutta asiaa koskevan esityksen jättäminen asianomaiseen paikkaan ei ylittänyt valtuuston toimivallan rajoja. Kuitenkin valiokunta katsoi, että valtuusto hyvin tuntien maistraatin kaupungin etua kohtaan usein osoittaman harrastuksen, tällä kertaa voisi rajoittua ainoastaan ystävällisesti kehoittamaan maistraattia ottamaan asian käsiteltäväkseen. — Valiokunnan ehdotuksen mukaisesti valtuusto päätti ¹⁾ kehoittaa maistraattia ottamaan harkittavakseen, eikä olisi syytä korkeimpaan paikkaan ehdottaa erinäisiä muutoksia tehtäväksi maistraatin kokoonpanoon, velvollisuuksiin ja tehtäviin sekä siinä tapauksessa, että maistraatti laati kyseellisen ehdotuksen, antamaan valtuustolle tilaisuuden antaa siitä lausuntonsa tai muussa tapauksessa ilmoittamaan valtuustolle, mihin päätökseen maistraatti oli asiassa tullut.

Avustavan kaupunginviskaalinviran lakkauttaminen. Vuonna 1871 perustetun avustavan kaupunginviskaalinviran jouduttua avoimeksi sen haltijan tultua nimitetyksi ensimmäiseksi kaupunginviskaaliksi ja niiden lainrikkomusten, joita varten avustava kaupunginviskaali oli virkaansa asetettu, nim. vuoden 1868 kauppa- ja elinkeinoasetusta vastaan tehtyjen rikosten, erittäin tuntuvasti vähennyttyä, maistraatti jätti kaupunginvaltuuston harkittavaksi, eikä virkaa voitaisi lakkauttaa. Valtuusto myöntyi ²⁾ tähän esitykseen.

Vakinaisen valmisteluvaliokunnan jäsenten toimikauden lyhentäminen. Kaupunginvaltuusto epäsi ³⁾ vtn Lagerborgin ehdotuksen, että se kolmen kuukauden aika, joksi valtuusto oli määrännyt vakinaisen valmisteluvaliokunnan jäsenet valittavaksi, vähennettäisiin esim. puoleen määräänsä.

Kaupunginvaltuuston kanslian työn uudestaanjärjestely. Kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ puheenjohtajan ehdotuksesta toistaiseksi ottaa kansliaansa kanslistin, jonka sihteeri palkkaisi ja joka tämän kanssa jakaisi työt siten, että sihteerin edelleen tuli vastata lähtevistä toimituskirjoista ja laatia suurempien valiokuntain mietinnöt, jota vastoin kanslisti huolehtisi pöytäkirjanpidosta, diareista, pienempien valiokuntain lausunnoista ja erinäisistä kanslia-tehtävistä. Kanslistiksi otettiin ⁴⁾ sen jälkeen hovioikeudenauskultantti R. Elving. Tämän myöhemmin omasta anomuksestaan vapauduttua tästä toimesta valtuusto valitsi ⁵⁾ kanslistiksi hovioikeudenauskultantti, vapaaherra V. M. von Bornin, jolloin samalla kanslian tehtäviä siten muutettiin, että sihteerin tuli laatia pöytäkirja valtuuston kokouksissa ja huolehtia toimituskirjoista y. m. ja kanslistin avustaa valiokuntia laatimalla niiden pöytäkirjat ja mietinnöt y. m.

Rahatoimikamarin ohjesääntöehdotus. Maistraatin laatimaa Helsingin rahatoimikamarin ohjesääntöehdotusta tarkastamaan kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ asettaa viisihenkisen valiokunnan, minkä ohessa päätettiin, että ehdotus ⁷⁾ oli julkaistava painosta. Valiokunnan jäseniksi valtuusto myöhemmin valitsi ⁷⁾ vtt Westermarckin, Dalströmin, Borgströmin ja Ehrströmin sekä pankinjohtaja J. Lupanderin. Valiokunta ei kertomusvuonna suorittanut tehtäväänsä loppuun.

¹⁾ Valt. pöytäk. 6 p. huhtik. 1 §. — ²⁾ S:n 11 p. toukok. 3 §. — ³⁾ S:n 23 p. maalisk. 7 §. — ⁴⁾ S:n 25 p. toukok. 1 §. — ⁵⁾ S:n 31 p. elok. 2 §. — ⁶⁾ S:n 29 p. toukok. 4 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. kesäk. 15 §.

Vakinaisen palokomennuskunnan lisääminen. Sekä läänin kuvernööriin että palotoimikunnan lähetettyä kaupunginvaltuustolle esityksiä, joissa korostettiin kaupungin vakinaisen palokomennuskunnan lisäämisen tarpeellisuutta, kaupunginvaltuusto asetti ¹⁾ asiaa valmistelemaan valiokunnan, johon valittiin vtt Krogius, Bergroth, Lagerborg, Hjelt ja Collan ja jonka samalla tuli ottaa harkittavakseen kysymys, eikö palomiehistöä siinä tapauksessa, että ehdotus sen lisäämisestä toteutettiin, olisi velvoitettava vuorotellen avustamaan poliisia yönaikaisessa passinkulussa. Valiokunta ei antanut mietintöään kertomusvuoden varrella.

Lausunto uudesta poliisijärjestyksestä. Läänin kuvernööriin pyydettyä maistraatin välityksellä kaupunginvaltuuston lausuntoa laatimastaan ehdotuksesta kaupungin uudeksi poliisijärjestykseksi valtuusto asetti ²⁾ tätä kysymystä sekä erästä valtuuston käsiteltäväksi samalla lähetettyä, poliisilaitoksen uutta palkkaussääntöä koskevaa asiaa ³⁾ valmistelemaan valiokunnan, johon tulivat ⁴⁾ vtt Jansson, Florin, Bäck ja Sanmark sekä oikeusraatimies J. F. Gadd. Uutta poliisijärjestysehdotusta koskevassa mietinnössään ⁵⁾ valiokunta esitti joi-takin osin asiallisia, osin muodollisia huomautuksia erinäisiä ehdotuksen pykäliä vastaan sekä ehdotti, että niiden sanamuotoa muutettaisiin. Tällöin valiokunta m. m. oli tehnyt ehdotukseen sen yleisen muutoksen, että kaikki ne valtuudet, jotka terveydenhoitoa koskevissa kysymyksissä kuvernööriin ehdotuksen mukaisesti kuuluivat poliisille, oli siirretty terveyslautakunnalle, minkä uuden elimen perustamisesta jo oli olemassa erään toisen kaupunginvaltuuston asettaman valiokunnan laatima ehdotus. Valtuusto päätti ⁶⁾ palauttaa asian valiokuntaan, jonka tuli laatia erinäiset pykälät uuteen muotoon. Asia ei vuoden varrella joutunut lopullisesti käsiteltäväksi.

Terveydenhoidon sekä kaupunginlääkäri- ja köyhäinlääkäriin virkain uudestaanjärjestely. Sittenkuin kaupunginlääkäriin virka entisen haltijan, lääketieteentohtori P. U. Florinin tultua nimitetyksi toiseen virkaan vuonna 1873 oli jäänyt avoimeksi, maistraatti oli yksissä neuvoin kaupungin vanhinten kanssa päättänyt pitää viran täyttämättä, kunnes silloin odotettu kaupungin järjestys- ja talousasiain hallinnon muutos oli toteutettu, sekä hankkinut sijaiselle määräyksen hoitaa virkaa sen ollessa avoinna. Ilmoittaessaan tämän maistraatti samalla alisti valtuuston päätettäväksi, eikö kaupunginlääkäriin viran täyttämistä voitaisi vielä joksikin aikaa lykätä, koska ne terveydenhoitoa koskevat järjestelyt ja määräykset, joihin kaupunginvaltuusto kenties katsoisi olevan aihetta, sopivimmin toteutettaisiin mainitun viran ollessa avoinna. Valtuusto myöntyi ⁷⁾ tähän ja määräsi, että sijaisen tältä ajalta tuli saada nostaa aikaisemmin vahvistettu palkkio, 100 markkaa kuukaudelta. Sen ohessa valtuusto päätti asettaa viisihenkisen valiokunnan, jonka tuli antaa valtuustolle täydellinen ehdotus kaupungin terveydenhoidon järjestämisestä uudestaan. Valiokuntaan valittiin ⁸⁾ myöhemmin vtt Florin, Jansson, J. A. Estlander ja Höijer sekä professori O. E. A. Hjelt. Tähän valiokuntaan lähetettiin ⁹⁾ myöskin vaivaishoitojohtokunnan antama ilmoitus, että toinen köyhäinlääkäriin viroista oli avoinna, minkä ohessa valtuusto päätti toistaiseksi lykätä tämänkin viran haettavaksi julistamisen toistaiseksi.

Asiasta antamassaan mietinnössä ¹⁰⁾ valiokunta ensin esitti yksityiskohtaisen katsauksen kaupungin terveyden- ja sairaanhoidon silloiseen järjestelyyn.

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. marrask. 8 §. — ²⁾ S:n 23 p. helmik. 4 §. — ³⁾ Ks. s. 50. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 2 p. maalisk. 9 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 27. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 14 p. jouluk. 4 §. — ⁷⁾ S:n 9 p. helmik. 4 §. — ⁸⁾ S:n 16 p. helmik. 5 §. — ⁹⁾ S:n 9 p. helmik. 10 §. — ¹⁰⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 26.

Terveydenhoidosta, jonka pääasiallinen tehtävä oli huolellisesti tarkkaamalla ja valvomalla terveydentilaan haitallisesti vaikuttavia olosuhteita sekä aikaan korjaamalla niitä koettaa ehkäistä tauteja ja estää tai rajoittaa niiden levenemistä, ei ollut olemassa mitään muita säännöksiä eikä ohjeita, kuin ne niukat määräykset, jotka sisältyivät vuoden 1864 polisijärjestykseen, ja tähän kuuluvien olojen valvonta kuului lähinnä poliisille. Ilmeistä oli kuitenkin, että polisijärjestyksen määräyksiä, jotka koskivat ainoastaan osaa terveydenhoidon alaan kuuluvista kysymyksistä, ei voitu pitää riittävänä, koska tämän tärkeän asian menestyksellinen hoito vaati laajoja sekä lääketieteen että myöskin lakitieteen, kemian ja insinööritieteen sekä rakennustaidon alan erikoistietoja, joita ei voitu edellyttää olevan poliisilla eikä häneltä kohtuudella vaatiakaan. Valiokunta katsoi senvuoksi, että terveydenhoito olisi uskottava erityiselle terveyslautakunnalle, johon tulisi kuulua kaikkien näiden tieteenhaaran edustajia, sekä että kaikkien tähän kuuluvien asioiden määräysvalta ja hoito, niidenkin, jotka siihen asti olivat kuuluneet poliisille, olisi kokonaan siirrettävä ehdotetulle uudelle lautakunnalle. Ainoastaan siten voitaisiin kyseelliset olot järjestyä ja suunnitelmanmukaisesti järjestää ja niitä johtaa ja valvoa; poliisin tulisi tietenkin kuitenkin avustaa valvonnassa. Näiden suuntaviivain mukaisesti valiokunta oli laatinut terveyslautakunnan johtosääntöehdotuksen, josta sen kokoonpano, työtapo, valtuudet ja tehtävät sellaisina, miksi valiokunta oli ne ajatellut, tarkemmin kävivät ilmi. Sen ohessa valiokunta antoi valtuustolle laatimansa ehdotuksen kaupunginlääkärin johtosäännöksi, jollaista aikaisemmin ei ollut ollut olemassa, sekä ehdotuksen köyhäinlääkärien tai, niinkuin heitä valiokunnan mielestä sopivammin oli nimitettävä, aluelääkärien muutetuiksi johtosäännöiksi. Sen suuren vastuun ja tuntuvasti lisääntyneen työn johdosta, joka valiokunnan ehdotuksen mukaan tulisi kuulumaan kaupunginlääkärille, valiokunta ehdotti, että hänen palkkaansa korotettaisiin riittävästi, jotta hänen toimeentulonsa takia ei ainakaan mainittavassa määrässä tarvitsisi harjoittaa yksityistä lääkärintoimintaa, eli 7,000 markkaan, mistä 5,400 markkaa olisi palkkaa ja 1,600 markkaa vuokratuloja. Kaupunginlääkäri olisi myöskin vapautettava velvollisuudesta antaa lääkärintoimintaa kaupungin vakinaiselle palokunnalle, mikä velvollisuus olisi siirrettävä aluelääkäreille. Molemmat viimeksimainitut, jotka seurakunnat siihen asti olivat valinneet yleisessä kirkonkokouksessa, olisi kunnallisasetuksen mukaisesti kaupunginvaltuuston valittava viideksi vuodeksi kerrallaan. Vaivaistalon lääkärinä toimivan aluelääkärin tuli saada matkapalkkiota 200 markkaa vuodessa. Sairaanhoidon alaan kuuluva järjestely viimein oli valiokunnan mielestä yleensä osoittautunut tyydyttäväksi. Sen suhteen esitettävistä toivomuksista oli ennen kaikkea mainittava vartavasten rakennetun oman huoneiston aikaansaaminen kuumesairaalalle, kaupungin ainoalle kunnalliselle sairaalalle, mutta sitä koskevan ehdotuksen laatimisen katsottiin kuuluvan ehdotetun uuden lautakunnan tehtäviin. Valiokunta ehdotti:

että kunnallisen terveydenhoidon järjestäminen ja johto kokonaan uskottaisiin terveyslautakunnalle, jonka kokoonpanosta ja valitsemistavasta säädettiin valiokunnan laatimassa lautakunnan johtosääntöehdotuksessa ja jonka valtuudet ja tehtävät siinä määriteltiin; sekä

että kaupunginvaltuusto hyväksyisi valiokunnan laatimat sekä mainitun lautakunnan että kaupunginlääkärin ja aluelääkärien johtosääntöehdotukset ja lähettäisi ne läänin kuvernöörin vahvistettaviksi.

Edelleen valiokunta ehdotti, että kaupunginvaltuusto edellä mainituin

päätöksen saatua asianmukaisen vahvistuksen ryhtyisi tarpeellisiin toimenpiteisiin:

jotta valtuusto tavallisessa järjestyksessä valitsisi valitsemalla asetettavat terveyslautakunnan jäsenet;

jotta maistraattia kehoitettaisiin julistamaan kaupunginlääkärinvirka haettavaksi sekä huolehtimaan siitä, että se säädetyssä järjestyksessä jälleen täytettiin;

jotta ajankohta, jona terveyslautakunnan tuli ryhtyä toimintaansa, mikäli mahdollista määrättäisiin tammikuun 1 p:ksi 1876;

jotta kaupungin kuumesairaalan valvonta ja hallinto samalla siirrettäisiin sairaalan hallitukselta terveyslautakunnan tehtäväksi; sekä

jotta maistraatti julistaisi avoimen aluelääkärinviran haettavaksi ja hakemusasiakirjat sen jälkeen viran täyttämistä varten lähetettäisiin valtuustolle.

Valiokunnan mietintöön liittyi kaksi taulukkokaavaketta, toinen sairaspäiväkirjaa ja toinen kuolemansyiden ilmoittamista varten; viimeksimainittu kaavake tarkoitti täydellisen kuolemansyytilaston aikaansaamista kaupungille.

Mietintöä esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ kaksi kertaa panna pöydälle sen käsittelyn seuraavaan kokoukseen, eikä asiaa sen johdosta ehditty käsitellä loppuun vuoden varrella.

Kansakouluohjesäännön muuttaminen. Erinäisten muiden kansakoulujen järjestelyyn ja toimintaan ehdotettujen muutosten yhteydessä kansakoulujohtokunta herätti kysymyksen kaupungin kansakoulujen voimassaolevan ohjesäännön 3 ja 6 §:n muuttamisesta siten, että saman opettajan tai opettajattaren opettamien lasten suurin lukumäärä alemmassa kansakoulussa vahvistettaisiin 40:ksi 50:n sijasta ja ylemmässä koulussa 50:ksi 60:n sijasta sekä että johtokunnan asiaksi jätettäisiin kussakin erikoistapauksessa määrätä saman opettajan tai opettajattaren opetettavien oppilaiden ja vuosiosastojen lukumäärä. Asia lähetettiin ²⁾ useita kansakoulukysymyksiä valmistelemaan asetettuun valiokuntaan ³⁾, minkä jälkeen kaupunginvaltuusto tämän valiokunnan mietinnössään ⁴⁾ esittämän ehdotuksen mukaisesti päätti ⁵⁾ jättää korkeimpaan paikkaan anomuksen mainittujen ohjesäännön pykäläin muuttamisesta siten, että kansakoulujohtokuntain tehtäväksi uskottaisiin jokaisessa erikoistapauksessa määrätä sekä niiden vuosiosastojen eli läksyryhmien että niiden oppilaiden lukumäärä, joita saman opettajan tai opettajattaren samana tuntina tuli opettaa, kuitenkin siten, että samalla kertaa opetettavien oppilaiden lukumäärä ei saisi olla alakoulussa suurempi kuin 40 eikä yläkoulussa suurempi kuin 50. — Senaatin siviilitoimituskunnalta saapuneessa kirjelmässä ilmoitettiin sittemmin, että kansakoulujen ohjesäännön muuttamista koskevat anomukset oli jätettävä koulutoimen ylihallitukselle. Valtuusto päätti ⁶⁾ tämän johdosta lähettää jäljennöksen senaatin päätöksestä kansakoulujohtokunnalle.

Laulunopettajain asettaminen kansakouluihin. Kansakoulujohtokunnan erinäisten kansakoulujen järjestelyyn ja toimintaan ehdottamien muutosten yhteydessä tekemän ehdotuksen, että kansakouluihin otettaisiin erityinen laulunopettaja, jonka palkka olisi 1,000 markkaa, ja erityinen laulunopettajatar, jonka palkka olisi 800 markkaa vuodessa, kaupunginvaltuusto hyväk-

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. kesäk. 5 § ja 4 p. jouluk. 11 §. — ²⁾ S:n 25 p. toukok. 12 §. — ³⁾ Ks. s. 36. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 34. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 10 p. syysk. 1 §. — ⁶⁾ S:n 4 p. jouluk. 6 §.

syi¹⁾ lähetettyään²⁾ sen useita kansakouluasioita käsittelemään asetettuun valiokuntaan³⁾.

Kansakoulujen tarkastajan vuosikertomus. Kansakoulujen opettajiston kalliinajanlisäyksiä koskevan asian⁴⁾ yhteydessä kaupunginvaltuusto mairittua asiaa varten asetetun valiokunnan⁴⁾ ehdotuksesta päätti⁵⁾ kehoittaa kansakoulujohtokuntaa vuosittain lähettämään valtuustolle yhden kappaleen kansakoulujen tarkastajan vuosikertomusta sekä omasta puolestaan antamaan valtuustolle kansakoulujen toiminnan menestymistä valaisevan lausunnon sekä ehdottamaan toimenpiteitä, joita pidettiin kipeimmän tarpeen vaatimina. Tämän johdosta johtokunta myöhemmin lähetti⁶⁾ valtuustolle kansakoulutarkastajan kertomuksen kansakoulujen toiminnasta lukuvuonna 1874—75 sekä johtokunnan antaman lausunnon ja ehdotuksen, ja valtuusto päätti⁷⁾ painattaa nämä asiakirjat suomen- ja ruotsinkielellä valtuuston valiokuntamietintöjen vahvistettua kappalemäärää suurempina painoksina.

Oikeusraatimiehenviran hoidattaminen. Maistraatti alisti valtuuston harkittavaksi, eikö oikeusraatimies O. L. Palmgrenin tultua nimitetyksi kaupungin kunnallispormestariksi avoimeksi joutunutta oikeusraatimiehenvirkaa olisi kaupungin maistraatin ja raastuvanoikeuden mahdollisen uudestaanjärjestelyn johdosta toistaiseksi jätettävä täyttämättä ja sijaisen hoidettavaksi. Tähän kaupunginvaltuusto myöntyi⁸⁾ samalla niinikään maistraatin esityksestä päättäen⁹⁾ määrätä sijaisen palkkion 200 markaksi kuukaudessa.

Vaivaishoitojohtokunnan sihteerintoimi. Vaivaishoitojohtokunnan maistraatin välityksellä ilmoitettua, että johtokunnan sihteerintoimi oli avoinna ja sijaisen hoitamana, mikä seikka jo aikaisemmin oli ilmoitettu¹⁰⁾ suoraan valtuustolle, ja vtn Höijerin johtokunnan puheenjohtajana asiaa esiteltäessä ilmoitettua, että sihteerintoimi oli jätetty vakinaisesti täyttämättä sen johdosta, että siihen liittyvä palkkio, 1,200 markkaa kuukaudessa, oli katsottu riittämättömäksi, valtuusto päätti¹¹⁾ ilmoittaa johtokunnalle, että sillä oli oikeus täyttää toimi vakinaisesti sekä ettei valtuusto yksinomaan johtokunnan puheenjohtajan suullisesti tekemän esityksen johdosta voinut ottaa kysymystä palkankorotuksen myöntämisestä mainitulle sihteerille harkittavakseen.

Kahden vanginvartijantoimen lakkauttaminen sekä naisvartijantoimen perustaminen kaupunginvankilaan. Sittenkuin senaatti vuonna 1871 maan vankilain v. t. tarkastajan esityksestä vastoin maistraatin epäävää lausuntoa oli määrännyt, että Uudenmaan läänin kruununvankila ja Helsingin kaupunginvankila yhdistettäisiin siten, että joitakin poikkeusryhmiä lukuun ottamatta miesvangit säilytettäisiin valtion ja naisvangit kaupunginvankilassa, oli maistraatilta vuonna 1874 pyydetty lausuntoa kysymyksestä, suostuiko kaupunki myöntämään viimeksimainittuun vankilaan otettavalle naisvartijalle 500 markan vuosipalkkion sekä ilmaisen asunnon vankilassa. Maistraatti oli kaupungin vanhimpien mieltä kuultuaan päättänyt myöntää tähän taroitukseen 300 markan vuosimäärärahan ja toistaiseksi luovuttaa erään huoneen raatihuoneesta. Tämän johdosta senaatti läänin kuvernöörin välityksellä pyysi kaupunginviranomaisten lausuntoa siitä, voitaisiinko kaksi kaupunginvankilan miesvartijantointia kenties lakkauttaa ja ottaisiko kaupunki sen sijaan suorittaakseen ehdotetulle naisvartijalle alunperin pyydetyn koko

¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. syysk. 1 §. — ²⁾ S:n 25 p. toukok. 12 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. s. 36 ja valt. pain. asiakirj. n:o 34. — ⁴⁾ Ks. s. 56. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 23 p. maalisk. 2 §. — ⁶⁾ S:n 28 p. syysk. 2 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. lokak. 1 §. — ⁸⁾ S:n 4 p. jouluk. 2 §. — ⁹⁾ S:n s:n 3 §. — ¹⁰⁾ Ks. s. 7. — ¹¹⁾ Valt. pöytäk. 9 p. helmik. 10 §.

palkan. Kaupunginvaltuusto lähetti¹⁾ asian lausunnon saamiseksi vakinaiseen valmisteluvaliokuntaan.

Mietinnössään²⁾ tämä valiokunta lausui m. m., että kenties ei olisi mahdotonta järjestämällä työnjako toisin ja varsinkin perinpohjaisemmin käytämällä vanginvartijain aikaa hyväkseen vankeinhoitoa vahingoittamatta lakkauttaa kaksi kaupunginvankilan vanginvartijaintointia. Ottaen huomioon vanginvartijain silloiset vähäiset palkat tuntui kuitenkin epäilyttävältä, voitiinko virkain lakkauttaminen toteuttaa lisäämättä jäljelle jäävien vartijain palkkoja niin tuntuvasti, että muutoksesta aiheutuva voitto supistuisi olemattomiin. Koska maistraatti oli vastuussa vankien asianmukaisesta hoidosta, ei valtuuston asiana kuitenkaan ollut ryhtyä mihinkään toimenpiteisiin kaupunginvankilan vartijahenkilökunnan vähentämiseksi, vaan oli asian tämä puoli maistraatin harkinnan varassa. Ehdotetun naisvartijan suhteen valiokunta, vaikkakin se täysin tunnusti tällaisen vartioinnin järjestelyn tarpeellisuuden, oli sitä mieltä, että koska kaupunki ei ollut aiheuttanut eikä toivonutkaan läänin- ja kaupunginvankilain yhdistämistä, kaupungin maksettavaksi ei voitu panna muutoksesta johtuvaa kaupunginvankilan menojen lisäystä, sitäkin vähemmän, koska mainitun yhdistämisen jälkeen oli käynyt välttämättömäksi tuoda vangitut naiset vartioituina kuulusteltaviksi ja tämä jo sinänsä edellytti vartijahenkilökunnan lisäämistä. Koska kuitenkin maistraatti kaupungin vanhinten puollettua asiaa oli myöntänyt edellä mainitun määrärahan ynnä vuokraedun, valiokunta ehdotti, että valtuusto viitaten edellä mainittuihin seikkoihin lausunnossaan ilmoittaisi, että valtuusto siinä tapauksessa, että maistraatti katsoisi mahdolliseksi lakkauttaa kaksi kyseellisistä vanginvartijaintoimista, toistaiseksi myöntäisi kaupunginvankilan naisvartijaa varten 500 markan suuruisen vuotuisen määrärahan sekä asunnon raatihuoneesta, mutta että ellei mainittua lakkauttamista voitu toteuttaa, valtuusto katsoi velvollisuudekseen ainoastaan hyväksyä maistraatin tähän tarkoitukseen myöntämän määrärahan. Sen ohessa valtuuston oli lausunnossaan huomautettava, että mihin toimenpiteeseen tässä asiassa ryhtyttäisiinkin, sitä voitiin pitää ainoastaan väliaikaisena, koska valtuusto vasta kaupungin rahatoimilaitoksen tultua lopullisesti järjestetyksi katsoi mahdolliseksi ryhtyä niihin toimenpiteisiin, joita kaupunginvankilan taloudesta saadun tarkemman selvityksen nojalla voitiin pitää tarpeellisina.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi³⁾ vakinaisen valmisteluvaliokunnan ehdotuksen sen kaikilta osilta. Myöhemmin ilmoitettiin⁴⁾ siviilitoimituskunnan kirjeessä senaatin määränneen, että kaupunginvankilaan oli otettava naisvartija, jonka vuosipalkka vapaan asunnon lisäksi olisi 500 markkaa, mistä kaupunginviranomaisten aikaisemmin myöntämän suostumuksen nojalla 300 markkaa maksettaisiin kaupunginkassasta ja loput valtion varoista.

Myrskyvaroitusmerkkien nosto. Suomalainen tiedeakatemia ilmoitti Pietarin fyysillisen keskusobservatorion johtajan luvanneen aina kun eri tahoilta saatujen ilmatieteellisten tietojen vertailun nojalla oli odotettavissa myrskyä, lähettää siitä lennätintiedon Helsinkiin, ja jätti tämän johdosta kaupunginvaltuuston harkittavaksi, eikö kunnan taholta olisi ryhdyttävä toimenpiteisiin myrskyvaroitusmerkkien hankkimiseksi ja nostamiseksi sopivalle paikalle. Valtuusto päätti⁵⁾ lähettää asian kolmihenlaiseen valiokuntaan ja valitsi⁶⁾ tämän jäseniksi vtn Krogiuksen, satamamestari A. Lean-

¹⁾ Valt. pöytäk. 9 p. maalisk. 10 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 17. — ³⁾ Valt. pöytäk. 13 p. huhtik. 1 §. — ⁴⁾ S:n 19 p. lokak. 3 §. — ⁵⁾ S:n 23 p. maalisk. 6 §. — ⁶⁾ S:n s:n 9 §.

derin ja professori A. Kruegerin. — Mietinnössään ¹⁾ tämä valiokunta huomautti, että ilmatieteilijät nykyisin, kun sähkölennättimen avulla oli käynyt mahdolliseksi saada tietoja ilmakehän tilasta samanaikaisesti melkoiselta osalta maapallon pintaa, kykenivät sangen todennäköisesti ennustamaan eri paikkakunnilla lähinnä odotettavissa olevat säännuutokset. Useimmat Euroopan merenkulkua harjoittavista kansoista olivat sen johdosta ryhtyneet toimenpiteisiin, jotta tärkeimmissä satamissa voitaisiin sopivalla tavalla ilmoittaa yleisölle, milloin myrsky oli tulossa. Tuntien sen suuren merkityksen, jonka tällaiset myrskyvaroitukset merkit monella taholla olivat saaneet, valiokunta tahtoi mitä lämpimimmin kehoittaa Helsingin kaupunkia ottamaan varten sille tarjotun tilaisuuden voida käyttää merenkulkunsa hyväksi Pietarin keskusobservatorion sähköiteitse antamia myrskyvaroituksia. Merkinantolaitte olisi pystytettävä Tähtitorninmäelle tähtitornirakennuksen itäpuolelle, mistä myrskyvaroitukset näkyisivät laajalle alalle. Telineen tulisi olla 9 sylen korkuinen masto, joka olisi kiinnitetty kallioon kolmella galvanisoidusta rautalankaköydestä tehdyllä sideraudalla, ja sen tulisi olla varustettu 4 $\frac{1}{2}$ sylen pituisella raakapuulla. Myrskymerkit, jotka aluksi näytti olevan järjestettävä ainoastaan päivän aikana tapahtuvaa merkinantoa varten, valmistettaisiin vanneraudasta ja päällystettäisiin purjekankaalla, ja niitä säilytettäisiin maston tyven ympärille rakennetussa lautakojussa. Hankittuaan useilta konepajoilta tällaisen merkinantolaitteen järjestämistarjouksia valiokunta puolsi näistä huokeinta, Helsingin laivatelakan antamaa, jossa sitouduttiin 1,100 markan hinnasta valmistamaan ja pystyttämään merkinantoteline tarpeineen. Merkkien nostosta ja laskemisesta voisi toistaiseksi huolehtia tähtitieteellinen observatorio pienehköstä maksusta, esim. 5 markasta kerralta, joka suoritettaisiin sille tai niille henkilöille, joita observatorio tähän tarkoitukseen käytti. Kaupunginvaltuuston asiassa tekemän päätöksen toteuttaminen ja laitoksen vastainen valvonta katsottiin olevan uskottava satamakonttorille. — Kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ valiokunnan ehdotuksen mukaisesti:

valtuuttaa satamakonttorin tekemään Helsingin laivatelakan kanssa lopullisen sopimuksen merkinantolaitteen pystyttämisestä valiokunnan ehdotamaan paikkaan telakan tätä tarkoitusta varten laatiman piirustuksen ja kustannusarvion mukaisesti;

toistaiseksi uskoa myrskyvaroituserkkien nostamisen ja laskemisen tähtitieteelliselle observatoriolle ja suorittaa kohtuullisen korvauksen niiden henkilöiden vaivasta, joita observatorio tähän tarkoitukseen käytti; sekä antaa laitoksen valvonnan tehtäväksi satamakonttorille, jonka erittäinkin tuli ryhtyä sopiviin toimenpiteisiin tietojen levittämiseksi merkkien merkityksestä.

Tämän yhteydessä valtuusto käsitteli ³⁾ valiokunnassa vireille pantua kysymystä toimenpiteistä erityisen luotsivartauspaikan järjestämiseksi kaupunkiin.

Myöhemmin kaupunginvaltuusto antoi ⁴⁾ valiokunnalle toimeksi tehdä tähtitieteellisen observatorion johtajan kanssa sopimuksen merkkien nostamisesta ja laskemisesta, mikä sopimus alistettaisiin valtuuston hyväksyttäväksi. Valtuuston hyväksymä ⁵⁾ lopullinen sopimus sisälsi määräyksen, että merkinannosta huolehtisivat observatorion amannuenssit 5 markan korvauksesta kerralta.

¹⁾ Valt. pöytäk. 27 p. huhtik., liite A. — ²⁾ S:n 27 p. huhtik. 5 §. — ³⁾ Ks. s. 28. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 8 p. kesäk. 10 §. — ⁵⁾ S:n 19 p. lokak. 11 §.

Keskipäivän ajan ilmoittaminen. Tähtitieteellisen observatorion johtajan, professori A. Kruegerin tekemän anomuksen 500 markan vuotuisen määrärahan myöntämisestä keskipäivän ajan ilmoittamista varten kaupunginvaltuusto lähetti ¹⁾ kirjallisen lausunnon saamiseksi vakinaiseen valmisteluvaliokuntaan. Lausunnossaan ²⁾ tämä täysin tunnusti sen hyödyn, jonka professori Kruegerin omasta toimestaan järjestämä ja kahdeksan vuoden aikana mitä suurimmalla tarkkuudella hoitama keskipäivän aikamerkkien antaminen oli kaupungille tuottanut. Palkkio, jota hän pyysi tämän tehtävän suorittamisesta vastaisuudessa ja josta 100 markkaa suoritettaisiin palkkioksi sille henkilölle, joka nosti ilmoitusmerkit tankoon, ei myöskään ollut suuri mutta koska aikamerkit eivät olleet hyödyksi ainoastaan kaupungille, vaan myöskin sinne sijoitetuille valtion laitoksille, valiokunta katsoi, ettei koko kustannusta olisi pantava kaupungin maksettavaksi, ja ehdotti sen vuoksi, että professori Kruegerille keskipäivän aikamerkinannon hoitamisesta myönnettäisiin kaupungin osalta 300 markan vuotuinen määräraha vuoden 1875 alusta lukien. Valtuusto hyväksyi ³⁾ tämän anomuksen.

Veden pumppuamisen lopettaminen ja toimenpiteet tulenvaaran ehkäisemiseksi. Koska veden pumppuaminen vesijohtoon oli lopetettu, vakinainen valmisteluvaliokunta ehdotti, että kaupunginvaltuusto antaisi kahdelle valtuutetulle henkilölle tehtäväksi tiedustella vesijohtolaitoksen palveluksessa olevalta insinööri R. Huberilta sekä saattaa oman lausuntonsa ohella valtuuston tietoon, voitiinko pumppuamista jatkaa ja millä ehdoilla. Tähän myöntyen ⁴⁾ valtuusto valitsi ⁵⁾ valtuutetuikseen vtt Sanmarkin ja Bergrothin määräten, että näiden samalla tuli antaa lausuntonsa erinäisistä asioista käsiteltäessä valtuustossa esiin tuoduista kysymyksistä ja toivomuksista. — Hankittuaan insinööri Huberilta ja v. t. kaupungininsinööriltä selvityksen asiasta valtuutetut lausunnossaan ⁶⁾ totesivat m. m., että vesijohdon pumppulaite oli ainoastaan väliaikainen ja pumppuamista vaikeutti vesipyörän jäätyminen, että suuri vesisäiliö ei ollut päällystetty sementillä, minkä johdosta se erästä kohden vuoti sekä että kaupunkiin lasketuille koettelemattomille johdoille ei ollut varaputkia. Veden pumppuamisen jatkamismahdollisuuksia koskevaan kysymykseen oli sen vuoksi vastattava kielteisesti. Koska toiveet siitä, että alkavana talvena ja varsinkin vedenpuutteen aikoina saataisiin kaupungin tulensammutukseen tarvittava vedentarve tyydytetyksi vesijohdon avulla, olivat hyvin masentavat, olivat valtuutetut katsoneet asiakseen ulottaa tehtävänsä mahdollisuuksiin ja keinoihin saada tämä tarve muulla tavalla tyydytetyksi. Valtuutettujen toimeenpanema satamalaitureille palolaitoksen tarpeisiin asettujen vesipumppujen tarkastus oli osoittanut, että nämä olivat rakenteeltaan epätarkoituksenmukaiset ja miltei kelvottomat veden nostamiseen. Niiden sijaan olisi hankittava siirrettäviä pumppuja tai imupumppuja, mihin kaksi palolaitoksen vanhemmista ruiskuista tarpeellisten muutosten jälkeen hyvin soveltuisi, ja olisi näitä säilytettävä kaupungin pohjoisessa palotornissa, josta ne tulipalon sattua siirrettäisiin sopiviin paikkoihin rantasilloille. Edelleen olisi kaupungin kaivoihin hankittava letkut, jotta ei vedenajajain tarvitsisi tuhlat kallista aikaa ja tuntuja vesimääriä koettaessaan sovittaa tynnyrinsä suppiloineen suoraan vesisuihkun alle. Valtuutettujen lausunto päättyi ehdotukseen, että valtuusto kehoittaisi maistraattia antamaan palotoimikunnalle toimeksi sijoittaa kaksi palolaitoksen vanhemmista

¹⁾ Valt. pöytäk. 8 p. lokak. 3 §. — ²⁾ S:n 19 p. lokak., liite B. — ³⁾ S:n s:n 9 §. —

⁴⁾ S:n 26 p. lokak. 5 §. — ⁵⁾ S:n s:n 9 §. — ⁶⁾ S:n 5 p. marrask., liite C.

ruiskuista sekä kaksi palokonstaapelia mainittuun palotorniin, toistaiseksi ottaa palvelukseen tarpeellisen miehistön, joka konstaapelien valvomana huolehtisi pumppujen siirtämisestä ja pumppuamistyöstä, sekä ryhtyä toimenpiteisiin, jotta kaikkiin kaupungin kaivoihin hankittaisiin pumppujen laskuputkeen kiinnitetyt kolmen jalan pituiset letkut. Ilmoittaen, että juoksevan veden määrä Vanhankaupungin kohdalla Vantaanjoessa v. t. kaupungininsinöörin toimittaman tutkimuksen mukaisesti oli 58.7 kuutiojalkaa sekunnissa ja tarkoitusta varten hankittuja turbiineja käyttäen teki mahdolliseksi nostaa 2 milj. kannua vettä vuorokaudessa, valtuutetut samalla ehdottivat, että valtuusto anois maistraatin toimenpidettä, jotta v. t. kaupungininsinööri tai joku muu sopiva henkilö määrättäisiin kuivan ilman kestäessä joka neljästoista päivä suorittamaan siellä vesimäärän mittaus. — Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ valtuutettujen ehdotuksen sen kaikilta osilta ja päätti sen lisäksi maistraatilta anoa, että maistraatti kehoittaisi palotoimikuntaa mikäli mahdollista ensi tilassa panettamaan kuntoon rantalaitureilla olevat vanhat vedennostolaitteet. Asiasta käydyssä keskustelussa vireille pannun ehdotuksen, että osakeyhtiö Neptunille annettaisiin muistutus vesijohdon toimiluvassa säädettyjen perustamistöiden suorituksessa tapahtuneista laiminlyönneistä, valtuusto sen ohessa lähetti lausunnon saamiseksi vakinaiseen valmisteluvaliokuntaan. Kun tämä sittemmin antamassaan lausunnossa ²⁾ ei puoltanut tätä ehdotusta, antoi ³⁾ valtuusto sen raueta.

Paloviinan vähittäismyynti ja anniskelu. Maistraatti jätti kaupunginvaltuustolle lausunnon antamista varten kolmetoista anomusta, jotka koskivat oikeutta harjoittaa kaupungissa paloviinan vähittäismyyntiä ja jotka olivat tehneet Viurilan polttimo-osakeyhtiö, leipurimestari F. E. Ekberg, väkiviinatehtailijat F. W. Langhoff, F. A. Björklund, S. E. Maexmontan ja S. Falkman, kauppaneuvos P. Sinebrychoff, väkiviinatehtailija C. A. Levin, Nääsin väkiviinatehdas, vaatturimestarin leski K. Ch. Lönngren, leipurimestarin leski J. Ch. Sommar, poliisiylikonstaapelin leski G. S. H. Blomqvist ja kauppias I. Wavulin, sekä lisäksi Helsingin anniskeluosakeyhtiön jättämän anomuksen, ettei mitään oikeuksia paloviinan vähittäismyyntiin eikä anniskeluun kaupungissa eikä siihen yhdistetyllä alueella myönnettäisi kenellekään muulle kuin mainitulle yhtiölle, lukuunottamatta ainoastaan sitä anniskelua, johon ravintoloitsijoilla ja sokerileipureilla oli oikeus. Tämän johdosta valtuusto päätti ⁴⁾ lähettää asian valiokuntaan ja valitsi ⁵⁾ sen jäseniksi vtt Florinin, Borgin, Waseniuksen ja Malmgrenin sekä teknologi K. Hjeltin; vtn Waseniuksen heti saatua vapautuksen tästä tehtävästä valittiin hänen sijaansa protokollasihteeri F. Lindberg. — Pääasiassa valiokunnan mietinnössään ⁶⁾ esittämän ehdotuksen mukaisesti valtuusto sittemmin, mikäli asia kesäkuun 9 p:nä 1873 annetun paloviinan valmistusta, myyntiä, varastossa pitämistä ja kuljetusta koskevan asetuksen 47 §:n mukaan sille kuului, päätti ⁷⁾ seuraavaa:

kahden vuoden aikana lukien tammikuun 1 p:stä 1876 sallia paloviinan anniskelun ja vähittäismyyntin Helsingin kunnassa;

hyläten muut anomukset myöntää Helsingin anniskeluosakeyhtiölle yksinoikeuden tänä aikana harjoittaa kaupungissa paloviinan vähittäismyyntiä;

myöntyä saman yhtiön anomukseen saada mainittuna aikana harjoittaa paloviinan anniskelua, ei kuitenkaan yksinoikeutettuna; sekä

¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. marrask. 4 §. — ²⁾ S:n 18 p. marrask., liite A. — ³⁾ S:n s:n 3 §. — ⁴⁾ S:n 28 p. syysk. 10 §, 8 p. lokak. 4 § ja 19 p. lokak. 5 §. — ⁵⁾ S:n 8 p. lokak. 9 §. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 40. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 16 p. marrask. 1 §.

määrätä yhtiön noudatettavaksi seuraavat näiden oikeuksien nauttimisen ehdot:

1) että vähittäismyyntipaikkain luku ei saanut olla kahdeksaa suurempi eikä neljää pienempi;

2) että vähittäismyyntipaikkoja ei saanut sijoittaa taloihin, jotka sijaitsivat molempien viertoteiden, It. Heikinkadun, Kolmikulmaisen torin ja Espoon tullin välisen Länt. Heikinkadun osan, Etel. ja Pohj. Esplanaadikadun, Aleksanterinkadun ja Mikonkadun sekä kaikkien niiden katujen ja kadun-osain varrella, jotka yhdistivät mainitut kadut keskenään, ei myöskään Kauppatorista pohjoiseen olevan Unioninkadun osan, Hakasalmenkadun, Länsirannan eikä Kirkkokadun varrelle;

3) ettei vähittäismyynti- eikä anniskelupaikkoja saanut sijoittaa niin lähelle kirkkoa, sairaalaa, koulua tai muuta niihin verrattavaa laitosta, että siitä voisi näille koitua haittaa;

4) ettei paloviinaa saanut myyntihuoneistoissa myydä muuten kuin tynnyreistä ostajan mukanaan tuomiin astioihin;

5) ettei yhtiöllä ollut oikeutta luovuttaa jakeluoikeuttaan kokonaan tai osaksi toiselle henkilölle tai yhtiölle eikä myöskään tehdä myynti- tai anniskelupaikan johtajan kanssa sopimusta, jonka mukaan tämä saisi paloviinanmyynnistä jotain etua tai tuloa sen määrätyn palkan yli, jonka yhtiö oli voinut johtajalle taata;

6) että yhtiö vuoden 1876 tammikuun kuluessa suoritti kaiken, mihin sille vähittäismyynti- ja anniskeluoikeuteen nähden myönnettiin oikeus tai säädettiin velvollisuus, sekä vastedeskin täytti ne sitoumukset, jotka se siinä suhteessa oli ottanut täyttääkseen, uhalla, että yhtiö muuten menetti sille myönnetyn vähittäismyynnin yksinoikeuden; sekä

7) että yhtiö alistui siihen valvontaan ja antoi kaikki ne tiedot, joita maistraatti tai sen edustaja katsoivat edellä olevien ehtojen ja määräysten noudattamisen valvonnan vuoksi tarpeellisiksi, missä tarkoituksessa yhtiön vaadittaessa tuli antaa heidän käytettäväkseen kaikki yhtiön kirjat, tilit ja muut asiakirjat.

Valtuusto päätti myös, että saatettaessa edellä mainittua päätöstä asianmukaiseen toimenpiteeseen ryhtymistä varten maistraatin tietoon lausuttaisiin toivomus, ettei maistraatti kieltäytyisi ottamasta toimekseen sitä valvontaa, jonka valtuusto oli halunnut sille uskoa.

Lausunto paloviinan vähittäismyyntiä koskevasta valituksesta. Sittenkuin läänin kuvernööriin lähetepäätöksellä oli pyydetty kaupunginvaltuuston lausuntoa kauppaneuvos P. Sinebryhoffin valituksen johdosta, jonka oli aiheuttanut valtuuston päätös ¹⁾ paloviinan vähittäismyynnistä, valtuusto päätti ²⁾ antaa lausuntonsa pääasiassa vakinaisen valmisteluvaliokunnan antaman ehdotuksen ³⁾ mukaisesti, joka päättyi anomukseen, että valitukset hylättäisiin. Kuvernööri ei vuoden varrella antanut päätöstään asiasta.

Selitys erään valituksen johdosta, joka koski oikeutta ravintolaliikkeen harjoittamiseen. Lääninkanslisti K. J. Ekbergin valitettua korkeimpaan paikkaan kuvernööriin päätöksen johdosta, joka oli annettu valituksentekijän oikeuttamista harjoittamaan kaupungissa ravintolaliikettä koskevassa asiassa ja jolla kuvernööri oli jättänyt asian maistraatin aikaisemman epäävän päätöksen varaan, oli kuvernööri lähetepäätöksellä velvoittanut kaupunginvaltuuston 80 markan sakon uhalla kuukauden kuluessa antamaan asiasta selityksen.

¹⁾ Ks. s. 76. — ²⁾ Valt. pöytäk. 22 p. jouluk. 3 §. — ³⁾ S:n s:n, liite N.

Valtuusto päätti¹⁾ selityksessään lausua, ettei se ilman sakon uhkaakaan olisi laiminlyönyt pyydetyn selityksen antamista, mutta ettei se ollut havainnut syytä kuvernööriin päätöksen muuttamiseen. Myöhemmin ilmoitettiin²⁾ valtuustolle, että senaatti oli vahvistanut kuvernööriin päätöksen.

Oikeus ravintolaliikkeen harjoittamiseen Korkeasaassa. Ravintoloitsija S. Nikolajeff, jolle kesäkuun 1 p:ään 1878 360 markan vuosivuokrasta oli myönnetty oikeus ravintolaliikkeen harjoittamiseen kesän aikana Korkeasaassa, oli anonut mainitun oikeuden pidentämistä viideksi vuodeksi eteenpäin ja lupautunut tänä aikana suorittamaan 400 markan vuosivuokran sekä rakennuttamaan saarelle entisten laitteiden lisäksi kaksi väliaikaista tarjoilurakennusta, keilaradan ja sekä keinoja kansanhuveja varten. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto maistraatin puoltolauseeseen nojautuen päätti³⁾ myöntyä hakijan anomukseen, kuitenkin siten, ettei ollut katsottava hänen saaneen yksinoikeutta ravintolaliikkeen harjoittamiseen Korkeasaassa. Ravintoloitsija Nikolajeffin myöhemmin esittämän anomuksen, että valtuuston päätöstä muutettaisiin siten, että hänet oikeutettaisiin yksin harjoittamaan ravintolaliikettä Korkeasaassa, mitä anomusta maistraatti niinkään oli puoltanut, valtuusto epäsi⁴⁾.

Lausunto komitean ehdotuksesta elinkeinoasetukseksi. Sittenkuin kaupunginvaltuusto maistraatin välityksellä oli velvoitettu antamaan lausuntonsa hallituksen tarkoitusta varten asettaman komitean laatimasta ehdotuksesta elinkeinoasetukseksi, valtuusto päätti⁵⁾ lähettää asian valmisteltavaksi viisijäseniseen valiokuntaan. Tämän jäseniksi valittiin⁶⁾ vtt Pipping, Edlund ja Bergroth sekä tehtailija F. W. Grönqvist ja kanslianeuvos A. W. Liljenstrand; vtn Pippingin sijaan, joka muutti pois paikkakunnalta, valittiin⁷⁾ sittemmin lääketieteentohtori C. I. Qvist.

Asiasta antamassaan mietinnössä⁸⁾ valiokunta ensi sijassa käsitteli ilmoitusvelvollisuuden laajuutta ja elinkeino-oikeuden myöntämisen ehtoja. Ilmoitusvelvollisuuden suhteen valiokunta pääasiallisesti veropoliittisista syistä oli sitä mieltä, että myöskin niiden henkilöiden, jotka ilman pestattuja työntekijöitä harjoittivat jotakin kaupan tai jalostusteollisuuden alaan kuuluvaa ammattia, tuli joka vuodelta erikseen tehdä ammattiaan ja asuntoaan koskeva ilmoitus jollekulle siihen määrätylle virkamiehelle, jonka tuli vähäisestä lunastusmaksusta antaa todistus asianomaiselle myönnetystä oikeudesta sekä tehdä sitä koskeva merkintä erityiseen luetteloon. Poikkeus olisi tällöin kuitenkin tehtävä sellaisen työtoiminnan suhteen, jota päätyönään kaiken vuotta muuta jatkuvaa toimintaa harjoittava henkilö suoritti tilapäisesti ja vapaaehtivinaan. Muiden kuin oman perheen jäsenten avulla harjoitetun kaupan tai jalostusteollisuuden harjoittamisen ehdoksi valiokunta halusi määrätä, että hakija todisti omaavansa sen paikkakunnan alakansakoulun oppijaksoon sisältyvät tiedot, millä hän anoi elinkeino-oikeutta. Kappiailta ja tehtailijoilta, jotka ilmoittautuivat elinkeino-oikeuden saantia varten, oli myöskin vaadittava selvitys heidän kirjanpito-kyvystään; ellei tätä ehtoa määrätty, oli poistettava kaikki kirjanpitoon perustuva poikkeuksellinen todistusoikeus, mikäli se koski muita kuin heidän ammattimiehiään, jotka itse olivat kirjanpito-velvollisia. Mitä tuli komitean ehdotuksen 35 §:ään, valiokunta katsoi olevan syytä harkita, eikö 12 vuotta nuorempien lasten työaikaa olisi, samoin kuin aikaisemmin oli ollut laita, rajoitettava kuuteen tuntiin päivässä, jota

¹⁾ Valt. pöytäk. 27 p. huhtik. 7 §. — ²⁾ S:n 31 p. elok. 18 §. — ³⁾ S:n 19 p. lokak. 7 §. — ⁴⁾ S:n 4 p. jouluk. 4 §. — ⁵⁾ S:n 10 p. syysk. 10 §. — ⁶⁾ S:n 28 p. syysk. 12 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. lokak. 9 §. — ⁸⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 39.

vastoin vanhempia 15 vuotta nuorempia lapsia, mikäli koulunkäynti ei heitä estänyt, saisi pitää työssä enintään kymmenen tuntia, minkä lisäksi lääkärin mainitussa pykälässä ilmoitetuissa tapauksissa tuli ottaa huomioon sekä lapsen yksilöllinen tila että työn laatu. Esittäen tämän lisäksi erinäisiä pääasiallisesti muodollisia muistutuksia komitean ehdotuksen 2, 3, 6, 8, 13, 14, 28, 30, 33 ja 39 §:ää vastaan valiokunta lopuksi huomautti, että voimassa-olevan valtiopäiväjärjestyksen 12 §:n 2 kohdassa esiintyvä sana »porvari» olisi laillisessa järjestyksessä selitettävä siten, että siihen sisällytettäisiin kaikki ne, jotka kaupungissa harjoittavat sellaista kauppaa ja jalostusteollisuutta, joka ei rajoitu komitean ehdotuksen 5 §:ssä mainittuun itsensäelättämiseen. Valiokunnan ehdotusta vastaan, että jokin tietomäärä pantaisiin elikeino-oikeuden myöntämisen ehdoksi, jäsen Grönqvist esitti vastalauseensa.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyläten useimmat valiokunnan huomautukset päätti¹⁾ pääasiallisesti yhtyä valtion komitean laatimaan asetusehdotukseen. Kuitenkin olisi ehdotuksen 31 §:ään liitettävä määräys, että työntekijä, joka oli saanut ennakkoa palkastaan, oli velvollinen joko rahalla tai työllä hyvittämään työnantajansa, ennenkuin hänellä oli oikeus erotodistuksen saamiseen, sekä 34 §:n 2 kohtaan lisäys, että mikäli siinä mainitut oppilaitokset olivat iltakouluja, ammatinharjoittaja oli velvollinen antamaan oppilailleen ja alaikäisille työntekijöilleen vapauden arkipäivinäkin käydä sellaista koulua, minkä lisäksi ehdotuksen 44 §:ään sisältyvä viittaus 32 ja 39 §:ään olisi poistettava. Myöskin valtion komitean ehdotusta erityisen komitean asettamisesta laatimaan ehdotusta lasten käyttämisestä käsityöläis- ja tehdastöihin valtuusto puolsi. Lopuksi valtuusto päätti lausunnossaan alistaa harkittavaksi, olisiko siinä tapauksessa, että lakiehdotus julkaistaisiin lakina ja porvarislaitos siten lakkautettaisiin, samalla annettava perustuslakia selittävä asetus, jossa valtiopäiväjärjestyksen sana »porvari» selitettäisiin siten, että siihen sisältyisivät kaikki ne, jotka ehdotuksen 2 §:ssä säädetyn edeltävän ilmoituksen tehtyään harjoittivat kaupungissa elinkeinoammattia, ellei sen perinpohjaisen uudistuksen johdosta, joka valtiopäiväjärjestyksen antamisen jälkeen oli tapahtunut kaupunkien kunnallishallinnon alalla, katsottaisi olevan syytä muuttaa porvarissäädyn vaalioikeutta koskevia määräyksiä laajemmaltikin kuin ehdotetun uuden elinkeinolain vaikutus porvarikäsitteeseen edellytti. Valtuuston asiasta annettavan lausunnon laatiminen uskottiin sen ohessa vakinaiselle valmisteluvaliokunnalle, jonka laatiman ehdotuksen valtuusto sittemmin pienehköin muutoksin hyväksyi²⁾.

Lausunto pormestarille ja raatimiehille tulevan perunkirjoitusprosentin lakkauttamisesta. Sittenkuin kaupunginvaltuusto maistraatin välityksellä oli velvoitettu antamaan lausuntonsa porvarissäädyn vuoden 1872 valtiopäiville jättämästä anomuksesta, että se pormestarille ja raatimiehille tuleva perunkirjoitusprosentti, joka kuolinpesäin maan kaupungeissa oli suoritettava, lakkautettaisiin, valtuusto päätti³⁾ lähettää asian valmisttavaksi aikaisemmin maistraatin ja raastuvanoikeuden virkamiesten uutta palkkaussääntöä koskevaa kysymystä valmistelemaan asetettuun valiokuntaan⁴⁾.

Tämän johdosta antamassaan mietinnössä⁵⁾ valiokunta ehdotti, että valtuusto lausunnossaan esittäisi sen kannan, ettei perunkirjoitusprosenttia olisi poistettava, mutta että se ynnä perinnönjakoprocentti olisi maksettava

¹⁾ Valt. pöytäk. 23 p. marrask. 1 §. — ²⁾ S:n 4 p. jouluk. 1 §. — ³⁾ S:n 16 p. helmik. 8 §. — ⁴⁾ Ks. s. 49. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 13.

ainoastaan kuolinpesän puhtaasta säästöstä ja että sen tulisi kuulua asianomaiselle kaupungille, sekä että pormestareille ja raatimiehille tämän menetetyt tulon korvaukseksi olisi kaupunginkassasta annettava vuotuinen korvaus, joka tasaisin sadoin markoin vastasi kyseellisen prosentin heille tuottaman vuositulon keskimäärää niinä kymmenenä vuonna, jotka lähinnä edelsivät muutoksen voimaantumista. Pormestareita ja raatimiehiä ei kuitenkaan olisi vapautettava velvollisuudesta säädetyistä toimituskirjain lunastusmaksusta toimittaa perunkirjoituksia ja perinnönjakoa niissä kuolinpesissä, jotka olivat riippuvaisia heidän määräämisestään tähän tehtävään, ja olisi tämän järjestelyn johdosta jonkin kaupungin kassassa mahdollisesti syntyvä vajeaus täytettävä kaikilta kaupungin verovelvollisilta asukkailta tapahtuvalla taksoituksella. Tähän mietintöön liittyi vastalause, jossa valiokunnan jäsenet Ehrström ja Nybom vaativat asian lähetettäväksi takaisin valiokuntaan, jonka tulisi laatia mietintönsä uudestaan siten, että siinä puollettaisiin sekä perunkirjoitus- että perinnönjakoprosentin poistamista kokonaan. Valtuusto yhtyi ¹⁾ tähän vastalauseeseen, ja sen jälkeen valiokunta antoi uuden, edellä mainittuun suuntaan käyvän mietinnön ²⁾.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä valtuusto valiokunnan jälkimmäisessä mietinnössä esitetyn uuden ehdotuksen mukaisesti päätti ³⁾ lausunnossaan esittää:

että sekä perunkirjoitus- että perinnönjakoprosentti kokonaan poistettaisiin;

että kaupungissa, jossa mainitut prosentit olivat tulleet pormestareille ja raatimiehille, kunta antaisi näille virkamiehille vuotuisen korvauksen, joka vastasi heidän niistä saamaansa keskimääräistä tuloa muutoksen voimaantuloa edeltävien kymmenen vuoden aikana; sekä

että se kunnan tulojen vähennys, joka aiheutuisi edellä mainittujen prosenttimäärien lakkauttamisesta, tarpeen vaatiessa täytettäisiin kaupungin kaikilta verovelvollisilta asukkailta tapahtuvalla taksoituksella; sekä

etteivät kuolinpesän osakkaat kaupungissa, muuttaen P. K:n 9 luvun 1 §:ää ja 12 luvun 2 §:ää, saisi käyttää perunkirjan arvioimiseen eikä läsnäolemaan perinnönjaossa muita uskottuja miehiä kuin sellaisia, jotka raastuvanoikeus tai ylempi oikeudellinen viranomainen saadun selvityksen nojalla oli selittänyt siihen pystyviksi, mutta että pormestari ja raatimiehet samalla veloitettaisiin toimituskirjain lunastusmaksusta tai muusta vaivan suuruuden mukaan sovitetusta pienehköstä korvauksesta suorittamaan tällaisia tehtäviä sellaisissa erioikeudettomissa kuolinpesissä, jotka olivat sitä anoneet, ollen kaupunkikunnalla kuitenkin oikeus ottaa palvelukseensa erityisiä taitavia henkilöitä, jotka kuolinpesän osakkaitten pyynnöstä samasta korvauksesta olivat valmiit toimittamaan perunkirjoituksia ja perinnönjakoa.

Tämän yhteydessä valtuusto niinikään valiokunnan ehdotuksesta päätti lausunnossaan alistaa ratkaistavaksi, eikä myöskin voimassaolevia määräyksiä maan toiselta paikkakunnalta toiselle siirretystä perinnöstä suoritettavasta kymmenyspoistosta olisi laillisessa järjestyksessä kumottava.

Lausunto oikeuslääkeopillisista ruumiinavauksista. Yliopiston konsistori oli oikeuslääketieteellisen opetuksen edistämiseksi jättänyt korkeimpaan paikkaan anomuksen sellaisen poikkeuksen tekemisestä kaupungissa toimitettuja oikeuslääkeopillisia ruumiinavauksia koskeviin määräyksiin, että niiden suorittaminen yliopiston lukukausien kestäessä, tammikuun 15 p:stä

¹⁾ Valt. pöytäk. 6 p. huhtik. 3 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 18. — ³⁾ Valt. pöytäk. 27 p. huhtik. 2 §.

toukokuun loppuun ja syyskuun 15 p:stä joulukuun 15 p:ään, siirrettäisiin kaupunginlääkäriltä patologisen anatomian ja valtiolääketieteen professorille, minkä ohessa nämä tutkimukset olisi suoritettava yliopiston patologis-anatomiseen laitokseen kuuluvassa obduktiohuoneessa. Tämän johdosta senaatti läänin kuvernöörin välityksellä pyysi asianomaisen kaupunginlääkärin ja kaupunginviranomaisten lausuntoa asiasta, ja maistraatti lähetti täten syntyneet asiakirjat, m. m. kaupunginlääkäri C. I. Qvistin antaman lausunnon, myöskin kaupunginvaltuustolle. Valtuusto päätti¹⁾ lähettää asian valiokuntaan, johon valittiin²⁾ jäseniksi vtt J. A. Estlander, Florin ja Forsman. Tämän jälkeen antamassaan mietinnössä³⁾ valiokunta täydellisesti yhtyi konsistorin ehdotukseen. Mietintöön liittyi kuitenkin vtn Estlanderin vastalause, jossa tämä pääasiassa yhtyi v. t. kaupunginlääkärin asiasta antamaan poikkeavaan lausuntoon. Vastalauseen esittäjän ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ antaa siihen suuntaan käyvän lausunnon, että saman henkilön aina tulisi antaa oikeuslääkeopilliset ruumiinavaustodistukset sekä että kaupunginlääkärin edelleenkin tulisi olla tämä henkilö, koska näiden todistusten antaminen kuului hänen virkavelvollisuuksiinsa samaten kuin myös niiden lunastusmaksu muodosti osan hänen vakinaisia tulojaan; kuitenkin olisi kaupunginlääkäri julistettava velvolliseksi syyskuun 15 p:n ja joulukuun 15 p:n sekä tammikuun 15 p:n ja toukokuun 31 p:n välisenä aikana ilmoittamaan patologisen anatomian ja valtiolääketieteen professorille kaikista kaupungissa sattuvista tapauksista, joissa oikeuslääkeopillinen ruumiinavaus oli toimitettava, sekä tämän yleisen sairaalan ruumiinavaushuoneessa toimitettua ruumiinavauksen ja laadittua siitä pöytäkirjan tämän sekä niiden huomautusten nojalla, joihin kaupunginlääkäri toimituksen päätyttyä pöytäkirjaa allekirjoitettaessa katsoi olevan aihetta, laatimaan obduktiotodistuksensa.

Lausunto n. s. pienempien porvarien porvarioikeudesta johtuvista oikeuksista. Maistraatin vuonna 1874 evätyä pienempien porvarien G. Barkoffin, V. Nyströmin, S. Nikolajeffin, K. Sundqvistin ja K. Wahrenborgin anomuksen, että he saisivat edelleen säilyttää kaupungin pienemmille porvareille aikoinaan taatun, mutta helmikuun 24 p:nä 1868 annetulla asetuksella heiltä riistetyin oikeuden myydä kylmän ruuan ohella paikalla nautittavaksi mallasjuomia tai että heidät oikeutettaisiin anomuksesta siirtymään sellaiseen porvarioikeuteen, jonka mainittu asetus salli, tai heille myönnettäisiin ravintoloikeudet, anomuksentekijät olivat esittäneet asian johdosta valituksen ensin läänin kuvernöörille ja tämän jätettyä asian maistraatin päätöksen varaan korkeimpaan paikkaan. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto kuvernöörin lähetepäätöksellä velvoitettiin kuukauden kuluessa 80 markan sakon uhalla antamaan asiasta selityksensä. Valtuusto päätti⁵⁾ asettaa asiaa valmistelemaan valiokunnan ja valitsi⁶⁾ sen jäseniksi vtn Ehrströmin, kanslianeuvos A. Liljenstrandin ja oikeusraatimies J. F. Gaddin. — Tämän jälkeen antamassaan mietinnössä⁷⁾ valiokunta ensin huomautti, että vaikka kaupunkia ei voitu pitää anomuksentekijäin vastapuolena esillä olevassa hakemusasiassa eikä kaupunginvaltuustoa siis myöskään ollut pidettävä vastaajana jutussa, valtuuston kuitenkin katsomatta uhaksi pantuun sakkoonkaan ei pitäisi kieltäytyä antamasta siltä pyydettyä lausuntoa. Esitettyään sen jälkeen seikka-

¹⁾ Valt. pöytäk. 31 p. elok. 22 §. — ²⁾ S:n 28 p. syysk. 12 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 36. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 5 p. marrask. 2 §. — ⁵⁾ S:n 13 p. huhtik. 8 §. — ⁶⁾ S:n s:n 10 §. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 19.

peräisen selvityksen n. s. pienemmillä porvareilla porvarioikeuden mukaan olevista oikeuksista valiokunta tuli siihen päätökseen, etteivät anomuksen tekijät lain mukaan olleet voineet saada oikeutta myydä mallasjuomia paikalla nautittavaksi kylmän ruuan ohella. Mitä muuten tuli hakijain anomukseen, niin heillä tietenkin oli oikeus erikseen anoa joko edellä mainitussa asetuksessa mainittuja laajempia kauppaoikeuksia tai ravintolaoikeuksia, mihin asetuksen mukaan ei voitu myöntää porvarioikeutta. Mutta jos hakijain anomuksen tämän osan tarkoituksella oli ollut, että heille sen hyväksymisellä edeltäkäsintä taatettiin myöntymisen myöhemmin tehtävään anomukseen saada siirtyä toiseen elinkeinon samalla pysyen entisessä porvarioikeudessa, ei heidän tätä koskeva anomuksensa valiokunnan mielestä ansainnut huomiota, varsinkaan koska he eivät olleet näyttäneet toteen omaavansa kauppakirjanpidon taitoa, mikä asetuksen mukaan oli kauppaporvarioikeuden saamisen ehto, sekä koska ravintolaoikeuksien myöntämistä koskeva maistraatin päätös lain mukaan oli alistettava kuvernöörin tutkittavaksi ja ratkaistavaksi. Koska kuitenkin maistraatin päätös hakijain vahingoksi voitiin tulkita siten, ettei heillä enää olisi oikeutta minkäänlaisen kaupan harjoittamiseen, valiokunta, joka ei katsonut vuoden 1868 asetuksen voivan vaikuttaa taannehtivasti hakijain vanhempaan lakiin perustuviin oikeuksiin, piti velvollisuutenaan ehdottaa, että valtuusto lausunnossaan jättäisi korkeimmassa paikassa tutkittavaksi, ansaitisivatko valitukset muuta huomiota kuin että selitettiin, ettei mainittu asetus estänyt hakijoita harjoittamasta sitä rajoitetumpaa kauppaa, mihin he laillisessa järjestyksessä olivat saaneet porvarioikeuden. — Valtuusto hyväksyi ¹⁾ valiokunnan ehdotuksen sen kaikilta osilta.

Lausuntoja Suomen kansalaisoikeutta koskevista anomuksista. Venäjän alamaisten puutarhuri I. Matrosoffin ²⁾, kauppakirjanpitäjä W. Melichoffin ³⁾ ent. aliupseerin D. Gavriloffin ²⁾, kupariseppäimestari J. G. Jürgensin ³⁾, ent. sotilaan J. Makovskin ⁴⁾ ynnä hänen vaimonsa ja viiden alaikäisen lapsensa, sotilaanpoika N. Gluschkoffin ⁵⁾ ja aliupseerinpoika W. Krivetsin ⁶⁾ Suomen kansalaisoikeutta koskevista anomuksista, joista läänin kuvernöörin lähete-päätöksellä oli pyydetty kaupunginvaltuuston lausuntoa, kaupunginvaltuusto päätti lausua, ettei sillä ollut tiedossaan mitään, mikä voisi olla aiheena kyseellisten anomusten epäämiseen.

Lausuntoja kiinteistöjen omistamisoikeudesta. Ent. kirjurin N. Antonoffin ⁷⁾ ja välskäri F. W. Kotherin ⁸⁾ anomuksista saada olematta Suomen kansalaisia omistaa kaupungissa kiinteistöjä, joista anomuksista senaatti oli pyytänyt kaupungin viranomaisten lausuntoa, kaupunginvaltuusto päätti mielipiteenään esittää, ettei sillä ollut tiedossaan mitään, mikä antaisi aiheen anomusten epäämiseen.

Lausuntojabiljardin pito-oikeudesta. Ravintoloitsija K. Semmelis'in ⁹⁾, Suomalaisen teatteritalo-osakeyhtiön ¹⁰⁾ sekä ravintoloitsijoiden S. Nikolajeffin ¹¹⁾ ja J. Grönstrandin ¹²⁾ anomusten johdosta saada pitää biljardia yleisön käytettäväksi, joista anomuksista senaatti oli pyytänyt kaupunginvaltuuston lausuntoa, valtuusto päätti ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistuttamista anomusten hyväksymistä vastaan.

Ilmoitus virkasytetytussa annetusta oikeuden päätöksestä. Kaupunginvaltuustolle annettu ilmoitus erästä Turun hovioikeuden maistraattia ja palo-

¹⁾ Valt. pöytäk. 27 p. huhtik. 3 §. — ²⁾ S:n 16 p. maalisk. 4 §. — ³⁾ S:n s:n 5 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. kesäk. 9 §. — ⁵⁾ S:n 18 p. marrask. 4 §. — ⁶⁾ S:n 7 p. jouluk. 1 §. — ⁷⁾ S:n 5 p. marrask. 8 §. — ⁸⁾ S:n 31 p. elok. 14 §. — ⁹⁾ S:n 11 p. toukok. 4 §. — ¹⁰⁾ S:n 10 p. syysk. 9 §. — ¹¹⁾ S:n 26 p. lokak. 1 §. — ¹²⁾ S:n 5 p. marrask. 7 §.

toimikuntaa vastaan vireillä olleessa virkasyytejutussa antamasta päätöksestä, jolla erinäiset silloiset maistraatin jäsenet oli velvoitettu maksamaan kaupunginkassaan eräs rahamäärä, ei antanut ¹⁾ kaupunginvaltuustolle toimenpiteen aihetta.

Ilmoitus välitysoikeuden päätöksestä. Maistraatti ja kaupungin vanhimmat olivat yleisten rakennusten ylihallituksen ylijohtajaa A. H. Dalströmiä vastaan esittäneet vaatimuksen, että tämä, jolle Esplanaadin uuden paviljongin rakennuttaminen oli ollut uskottuna, velvoitettaisiin korvaamaan kaupungille ne kustannukset, jotka olivat aiheutuneet kaupunginkassalle siitä, että rakennuksen korjaaminen oli osoittautunut välttämättömäksi verraten lyhyen ajan kuluttua sen luovuttamisesta valmiina kaupungin haltuun. Välitysoikeus, joka oli asiaa käsitellyt, ei kuitenkaan ollut katsonut, että ylijohtaja Dalströmiä voitiin pitää syypäänä töiden suorituksen valvonnan laiminlyöntein ja sen johdosta harkinnut oikeudenmukaiseksi vapauttaa hänet kaikista korvausvaatimuksista. Maistraatin tätä koskeva ilmoitus ei antanut ²⁾ kaupunginvaltuustolle toimenpiteen aihetta.

Valtuuston täydennysvaali. Vtn Pippingin muutettua toiselle paikkakunnalle ja sen johdosta lakattua olemasta kaupunginvaltuutettu valtuusto päätti ³⁾ antaa tästä tiedon maistraatille ja kehoittaa sitä ryhtymään toimenpiteisiin tarpeellisen täydennysvaalin toimittamiseksi. Myöhemmin maistraatti ilmoitti ⁴⁾, että valtuutetuksi vtn Pippingin sijaan oli valittu Suomen Yhdyspankin johtaja, laamanni A. J. Rudbäck.

Valtuutettujen eroamisarvonta. Koska kaupunginvaltuutettujen keskuudessa oli ollut vallalla eri mieliä kysymyksestä, minkä viranomaisen, maistraatin vai kaupunginvaltuuston edessä kunnallisasetuksen 31 §:ssä säädetty valtuuston kolmanneksen eroamisarvonta oli toimitettava, valtuusto antoi ⁵⁾ vakinaiselle valmisteluvaliokunnalle tehtäväksi lausunnon antamisen kyseellisen arvannon forumista sekä toimittavasta ja -ajasta. Pääasiallisesti valiokunnan ehdotuksen mukaisesti valtuusto sen jälkeen päätti ⁶⁾, että eroamisarvonta oli toimitettava kaupunginvaltuuston edessä siten, että uurnaann pataisiin 16 kokoon taitettua lippua, joissa oli merkintä »arvalla määrätty eroamaan», ja 32 tyhjää lippua, minkä jälkeen valtuutetut kukin vuoroonsa ottaisivat urnasta lipun sekä näyttäisivät sen puheenjohtajalle, joka julkilausuen lipun laadun merkityttäisi pöytäkirjaan niiden nimet, joiden lipuissa oli merkintä »arvalla määrätty eroamaan»; poissaolevien valtuutettujen sekä eronneen vtn Pippingin sijaan täydennysvaalilla valittavan valtuutetun puolesta tuli valtuuston sihteerin ottaa urnasta arvontaliput. Myöhemmin tämän mukaisesti toimitetun ⁷⁾ arvannon tulos oli, että seuraavat valtuutetut vuodenvaihteessa joutuivat eroamaan, nim. vtt Ahlfors, Blomberg, Borg, Bäck, Calamnius, C. G. Estlander, Grunér, Höijer, Ignatius, Mechelin, Nybom, Rudolph, Schauman, Westernmarck ja Ärt sekä se valtuutettu, joka valittiin vtn Pippingin sijaan. Arvannon tulos oli ilmoitettava maistraatille tarpeellisiin toimenpiteisiin ryhtymistä varten.

Tilapäinen vapautus puheenjohtajan toimesta. Anomuksesta kaupunginvaltuusto vapautti ⁸⁾ vtn Mechelinin valtuuston puheenjohtajan toimesta kesä-, heinä-, elo- ja syyskuuksi, kuitenkin lausuen toivomuksen, että hän näiden kuukausien aikana johtaisi keskusteluja niissä kahdessa tilaisuudessa, joihin valtuusto kokoontuisi lisätyin luvuin.

¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. syysk. 11 §. — ²⁾ S:n 27 p. huhtik. 8 §. — ³⁾ S:n 8 p. lokak. 5 §. — ⁴⁾ S:n 16 p. marrask., johdanto. — ⁵⁾ S:n 8 p. lokak. 5 §. — ⁶⁾ S:n 19 p. lokak. 10 §. — ⁷⁾ S:n 26 p. lokak. 7 §. — ⁸⁾ S:n 25 p. toukok. 16 §.

Vapautus varapuheenjohtajan toimesta sekä uuden ja v. t. varapuheenjohtajan vaali. Kaupunginvaltuusto myönsi ¹⁾ vtlle Calamniukselle anomuksesta vapautuksen valtuuston varapuheenjohtajan toimesta ja valitsi ²⁾ hänen sijaansa varapuheenjohtajaksi vuoden jäljelläolevaksi osaksi vtn Janssonin, joka kuitenkin anoi saada olla vapaana tästä tehtävästä kesäkuun 16 p:stä elokuun 15 p:ään. Valtuuston myönnettyä ³⁾ tähän anomukseen valittiin ⁴⁾ v. t. varapuheenjohtajaksi mainituksi ajaksi vt Schauman.

Vakinaisen valmisteluvaliokunnan vaali. Kaupunginvaltuuston päätettyä ⁵⁾ asettaa vakinaisen valmisteluvaliokunnan, jonka jäsenet valittaisiin kolmeksi kuukaudeksi kerrallaan, valittiin ⁶⁾ sen jäseniksi ensin vtt Dalström, Lagerborg, Calamnius, Schauman ja Ehrström sekä vtn Calamniuksen heti sen jälkeen saatua vapautuksen valiokunnan jäsenyydestä vt Malmgren, ja nämä toimivat jäseninä toukokuun 15 p:ään, lukuunottamatta vta Dalströmiä, joka anomuksesta aikaisemmin vapautettiin ⁷⁾ jäsenyydestä. Seuraavaksi toimikaudeksi, joka kestäisi syyskuun 10 p:ään, valittiin ⁸⁾ valmisteluvaliokunnan jäseniksi vtt Dalström, Borg, Hjelt ja Wasenius sekä sittenkuin viimeksimainitulle heti oli myönnetty vapautus tästä tehtävästä, vt Brummer. Vuoden loppuosaksi valittiin ⁹⁾ viimein valiokunnan jäseniksi vtt Hjelt, Ignatius, Numell ja Montgomery.

Kaupunginvaltuuston sihteerin vastaanottoaika. Kaupunginvaltuuston sihteerin oli tarjoutunut joka tiistai ja perjantai klo 5—6 ip. olemaan tavattavana valtuuston kansliahuoneessa antaakseen tietoja arkistosta y. m., mikä ilmoitus saatettiin ¹⁰⁾ valtuuston tietoon.

Vapautus valiokuntain y. m. jäsenyydestä. Vt Dalström vapautettiin ¹¹⁾ anomuksesta vakinaisen valmisteluvaliokunnan jäsenyydestä.

Samaten myönnyttiin ¹²⁾ vtn Ehrströmin anomukseen saada vapautus sen valiokunnan jäsenyydestä, joka oli asetettu valmistelemaan kysymystä raastuvanoikeuden ja maistraatin uudesta palkkaussäännöstä, ja vt Calamnius valittiin ¹³⁾ hänen sijaansa valiokunnan jäseneksi.

Vtn Grunérin anomuksen saada vapautus kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajan tehtävästä valtuusto sensijaan epäsi ¹⁴⁾.

Samaten evättiin ¹⁵⁾ vtn Edlundin anomus saada vapautus tavaravajain rakentamiskysymystä valmistelevasta valiokunnasta.

Jäsenten valitseminen vaivaishoitojohtokuntaan. Vaivaishoitojohtokunnan maistraatin välityksellä ilmoitettua, että neljä johtokunnan jäsenistä oli ollut erovuorossa vuoden 1874 lopussa, mikä seikka jo aikaisemmin oli ilmoitettu ¹⁶⁾ suoraan valtuustolle, valtuusto päätti ¹⁷⁾ valita johtokuntaan neljä uutta jäsentä ja valitsi ¹⁸⁾ näiksi virkamiesluokasta rehtori A. W. Melartin, kauppiasta kauppias Th. Holmströmin, käsityöläisistä teurastaja J. E. Hacklinin ja muiden kaupungissa asuvien henkilöiden edustajaksi tehtailija F. W. Grönqvistin. Vaivaishoitojohtokunnan myöhemmin ilmoitettua ¹⁹⁾, ketkä sen jäsenet olivat erovuorossa vuoden 1875 lopussa, valtuusto valitsi ²⁰⁾ näiden sijaan johtokunnan jäseniksi virkamiehistänsenaatin kanslisti B. J. Ahngerin, kauppiasta kauppias A. Dahlin, käsityöläisistä kivenhakkaaja H. J. Stigellin sekä muiden kaupungissa asuvien henkilöiden edustajaksi vtn Höijerin.

¹⁾ Valt. pöytäk. 25 p. toukok. 15 §. — ²⁾ S:n 29 p. toukok. 1 §. — ³⁾ S:n 8 p. kesäk. 14 §. — ⁴⁾ S:n s:n 15 §. — ⁵⁾ Ks. s. 9. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 9 p. helmik. 14 §. — ⁷⁾ Ks. alemp. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 11 p. toukok. 10 §. — ⁹⁾ S:n 10 p. syysk. 15 §. — ¹⁰⁾ S:n 31 p. elok. 29 §. — ¹¹⁾ S:n 16 p. helmik. 15 §. — ¹²⁾ S:n 8 p. kesäk. 12 §. — ¹³⁾ S:n s:n 15 §. — ¹⁴⁾ S:n 9 p. helmik. 8 §. — ¹⁵⁾ S:n 8 p. kesäk. 2 §. — ¹⁶⁾ Ks. s. 7. — ¹⁷⁾ Valt. pöytäk. 9 p. helmik. 10 §. — ¹⁸⁾ S:n 16 p. helmik. 6 §. — ¹⁹⁾ S:n 7 p. jouluk. 2 §. — ²⁰⁾ S:n 14 p. jouluk. 1 §.

Jäsenten valitseminen kansakoulujohtokuntaan. Kansakoulujohtokunnan jäseniksi kaupunginvaltuusto valitsi ¹⁾ vtt Tallgrénin ja Nybomin sekä viimeksimainitun kieltäydyttyä hänen sijaansa vtn Rudolphin.

Kansakoulujen kouluneuvostojen vaali. Kansakoulujohtokuntain anottua, että kaupunginvaltuusto valitsisi kaupungin kymmeneen kansakoulupiiriin neljä kouluneuvoston jäsentä kuhunkin, valtuusto päätti ²⁾ kouluneuvostojen vaalia varten valita viisi valitsijamiestä ja valitsi ³⁾ näiksi vtt Janssonin, Margelinin, Edlundin ja Florinin sekä ruokatavarakauppias Törmälän. Myöhemmin valitsijamiehet ilmoittivat ⁴⁾ valinneensa kouluneuvostojen jäseniksi seuraavat henkilöt, nim.:

ensimmäiseen piiriin: protokollasihteeri N. Björklundin, filosofianmaisteri A. Stenbergin, professorinrouva L. N. Castrénin ja neiti L. Borgströmin; toiseen piiriin: kultaseppä C. F. Ekholmin, nahkuri K. Lindgrenin, neiti A. von Rosenkampffin ja neiti A. Kiseleffin;

kolmanteen piiriin: professori A. F. Nordqvistin, kauppias J. C. Burmeisterin, rouva S. Fagerströmin ja rouva A. Salinin;

neljänteen piiriin: postihallituksen sihteerin C. F. Forssellin, filosofianmaisteri K. A. Slöörin, professorinrouva J. von Beckerin ja rouva M. Gripenbergin;

viidenteen piiriin: varatuomari B. O. Steniuksen, nahkurinliikkeen johtajan E. F. Roslundin, kauppaneuvoksetar A. Sinebryhoffin ja pasturinrouva J. Sihvosen;

kuudenteen piiriin: senaatin kielenkääntäjän, filosofianmaisteri F. F. Ahlmanin, tehtailija W. Eichingerin, rouva L. Ehrströmin ja neiti M. Appelrothin;

seitsemänteen piiriin: yllilääkärin, lääketieteentohtori Th. Saelanin, kivenhakkaaja H. J. Stigellin, rouva A. Leopoldin ja rouva E. Roosin;

kahdeksanteen piiriin: puutarhuri Johanssonin, ulosottoapulaisen G. Nordmanin, rouva J. Ganszaugen ja rouva A. Nordmanin;

yhdeksänteen piiriin: varatuomari K. Meinanderin, kauppalavankapteeni J. A. Pontánin, rouva S. Meinanderin ja rouva O. Palmgrenin; sekä

kymmenenteen piiriin: hovimajoittaja C. G. Pihlmanin, perämies A. Svenssonin, professorinrouva O. S. Törneginin ja neiti S. Löfqvistin.

Valitsijamiesten valitseminen yksityisten oppilaitosten kouluneuvostojen vaalia varten. Vuoden 1874 yleisen kirkonkokouksen kieltäydyttyä laatimasta ehdotusta Helsingin kunnassa toimivien yksityisten oppilaitosten kouluneuvostoiksi ja kouluylihallituksen lähetettyä tästä ilmoituksen senaatille oli tämä viitaten huhtikuun 7 p:nä 1856 ja marraskuun 24 p:nä 1869 annettuihin asetuksiin kehoittanut ylihallitusta ryhtymään toimenpiteisiin kouluneuvostojen valitsemiseksi kyseellisille oppilaitoksille. Tämän johdosta ylihallitus anoi läänin kuvernööriltä, että asianomaiset velvoitettaisiin toimittamaan vaali, minkä jälkeen maistraatti kuvernöörin asiasta antaman päätöksen mukaisesti kehoitti kaupunginvaltuustoa tätä tarkoitusta varten valitsemaan valitsijamiehiä, jotka maistraatille ehdottaisivat useita kouluneuvostojen jäseniksi sopivia henkilöitä, joista ylihallitus sitten nimittäisi tarpeellisen määrän. Valtuusto päätti ⁵⁾ lähettää asian tarkemmin valmisteltavaksi aikaisemmin kansakoulunopettajiston palkankorotuskysymystä valmistelemaan asetettuun valiokuntaan ⁶⁾, johon samalla määrättiin ⁷⁾ lisäjäseniksi vtt Montgomery ja Borg; valiokunnan tuli tällöin antaa selvitys kaikista kaupungin yksityis-

¹⁾ Valt. pöytäk. 8 p. kesäk. 15 §. — ²⁾ S:n 25 p. toukok. 8 §. — ³⁾ S:n s:n 18 §. — ⁴⁾ S:n 31 p. elok. 24 §. — ⁵⁾ S:n 16 p. maalisk. 7 §. — ⁶⁾ Ks. s. 56. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 16 p. maalisk. 11 §.

oppilaitoksista sekä lausuntonsa niitä varten tarvittavien kouluneuvostojen lukumäärästä sekä ottaa harkittavakseen kysymys, olisiko valtuuston taholta sen johdosta, että ne lainkohdat, joihin vaalin toimittamista koskevassa käskyssä viitattiin, eivät antaneet riittäviä ohjeita varsinkaan kouluneuvostojen valtuuksia koskevan kysymyksen arvostelemiseksi, tehtävä tämän asian johdosta erityinen esitys.

Tämän johdosta antamassaan mietinnössä¹⁾ valiokunta lausui m. m., että sen käsityksen mukaan kunnan velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin kouluneuvostojen valitsemiseksi yksityisille oppilaitoksille oli aivan ilmeinen. Tässä suhteessa oli kuitenkin otettava huomioon, että kouluneuvostojen jäsenyyden vastaanottamisen tuli olla tykkänään valittujen vapaan tahdon varassa sekä ettei tässä suhteessa voinut tulla kysymykseen minäkäänlainen pakkovalta valtion eikä kunnan taholta. Tosin voitiin osanottoa julkisten koulujen valvontaan usealta näkökannalta katsoen pitää yleisenä kansalaisvelvollisuutena, mutta koska tässä oli kysymys yksityisistä yrityksistä ja yksityisten henkilöiden vapaan sopimuksen nojalla tapahtuvasta käyttämisestä niiden tarkoituksiin, ei tällaista velvollisuutta voitu katsoa olevan olemassa eikä pitää tarpeellisenakaan, koska oppilaiden vanhemmat ja holhoojat varmasti riittävässä määrässä valvoivat opetusta yksityisissä oppilaitoksissa, jota vastoin vastaava puuttuminen julkisten oppilaitosten toimintaan ei ollut sallittua. Periaatteelliselta kannalta oli sen vuoksi kenties sopivampaa, että hallitus katsoessaan valvonnan tarpeelliseksi huolehti siitä omien elimiensä välityksellä. Koska valtuuston kuitenkin tuli noudattaa valitsijamiesten valitsemista koskevaa määräystä, oli valiokunta ollut sitä mieltä, että asia oli järjestettävä siten, että valittujen taholta voitiin odottaa mahdollisimman suurta auliutta tehtävää kohtaan. Näin olisi laita, jos kouluneuvostojen jäsenet etusijassa valittaisiin asianomaisten oppilaitosten oppilaiden vanhempien ja holhoojain keskuudesta. Näistä, joiden muutenkin oli edellytettävä tuntevan harrastusta sitä laitosta kohtaan, jolle he olivat uskooneet lastensa ja holhokkiensa opetuksen, valvonta tietenkään ei tuntuisi yhtä raskauttavalta kuin henkilöistä, joille kyseellinen laitos oli täysin vieras. — Kouluneuvostojen valtuuksien suhteen valiokunta oli sitä mieltä, että niiden harjoittaman yksityisten oppilaitosten valvonnan tuli rajoittua tarkastuskäynteihin kouluissa, vuotuisten oppilasluetteloiden saantiin sekä koulujen tilaa koskevien kertomusten antamiseen kouluylhallitukselle. Siinä tapauksessa, että kouluneuvostot tarkastuskäynneillään havaitsisivat muistutusten aiheita, ei heillä olisi oikeutta esittää niitä opettajain eikä oppilaiden läsnä ollessa, vaan oli ne esitettävä yksityisesti asianomaiselle johtajalle. — Lukuun ottamatta oppilaitosta Helsingfors lyceum, jonka valvonta oli erikseen järjestetty senaatin antamalla päätöksellä, sekä kouluja, joiden toiminta oli lopetettu, oli asianomaisia lupia yksityisten oppilaitosten perustamiseen myönnetty seuraaville henkilöille, nim. opettajatar A. Blomqvistille ruotsinkielisen pientenlastenkoulun perustamiseen, opettajatar R. Thitzille samaten ruotsinkielisen pientenlastenkoulun perustamiseen, saksalaiselle seurakunnalle saksalaisen tyttökoulun perustamiseen, professori G. Z. Forsmanille suomalaisen tyttökoulun perustamiseen, filosofiantohtori K. E. F. Ignatiukselle suomalaisen poikakoulun perustamiseen, opettaja L. G. Biaudet'lle ranskalaisen tyttökoulun perustamiseen ja opettajatar F. Sahlbergille ruotsalaisen tyttökoulun perustamiseen. Ottaen huomioon näiden koulujen opetusohjelman,

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 20.

opetuskielten y. m. välillä vallitsevat olennaiset eroavaisuudet sekä jotta valitsijamiehet ehdottaessaan kouluneuvostoja täydellisemmin voisivat noudattaa vanhempien ja holhoojain valitsemisen periaatetta, valiokunta oli sitä mieltä, että jokaiselle oppilaitokselle oli valittava oma kouluneuvostonsa, lukuunottamatta kuitenkin molempia ruotsalaisia pientenlastenkouluja, joille olisi valittava yhteinen kouluneuvosto. — Valiokunta ehdotti siis, että kaupunginvaltuusto valitsisi viisi valitsijamiestä, joiden tuli etusijassa asianomaisia kouluja käyvien oppilaiden vanhempien ja holhoojain keskuudesta ehdottaa maistraatille edellä mainittujen oppilaitosten kouluneuvostojen jäsenet siten, että opettajattarien Blomqvistin ja Thitzin pientenlastenkouluille tulisi yhteinen ja muille oppilaitoksille jokaiselle eri kouluneuvosto.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ valiokunnan ehdotuksen, kuitenkin lausuen sen mielipiteen, että molempien valtiovaltain tuli ottaa osaa kunnan velvollisuuksia kyseellisessä suhteessa koskevien lakien säätämiseen. Valitsijamieheksi valittiin²⁾ sen jälkeen vtt Kihlman, C. G. Estlander, Borg, Malmgren ja Mellin, jotka myöhemmin ilmoittivat³⁾ suorittaneensa tehtävänsä.

Jäsenten valitseminen pyhäkoulun johtokuntaan. Pyhäkoulun johtokunnan anottua maistraatilta, että sen johtokuntaan valittaisiin kolme jäsentä kolmen erovuorossa olevan sijaan, maistraatti kehoitti kaupunginvaltuustoa, jonka nykyään tuli valita nämä aikaisemmin kaupungin porvariston valitsemat jäsenet, ryhtymään asian johdosta toimenpiteisiin. Kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ valita nämä kolme uutta jäsentä ja valitsi⁵⁾ niiksi vtn Mellinin, maalarimestari L. J. Källströmin ja tehtailija F. W. Grönqvistin. Kun myöhemmin oli ilmoitettu, että maalarimestari Källström jo vanhastaan kuului johtokuntaan eikä ollut erovuorossa, kaupunginvaltuusto antoi⁶⁾ niille valitsijamiehille⁷⁾, joille oli uskottu kansakoulujen kouluneuvostojen valitseminen, tehtäväksi valita uuden jäsenen pyhäkoulun johtokuntaan, ja valitsijamiehet valitsivat⁸⁾ tähän tehtävään kauppias A. Dahlin.

Edustajan valitseminen katselmustoimituksiin. Koska niihin sopimuksiin, joilla kaupungin rakennuskaavan ulkopuolella olevat maatilukset oli vuokrattu yksityisille henkilöille, sisältyi määräys, että maistraatin saadakseen selville tilain kunto tuli määrääjän kuluessa toimittaa niiden katselmus kahden porvariston vanhimman läsnäollessa, maistraatti ilmoitti tämän sen varalta, että kaupunginvaltuusto katsoisi tarpeelliseksi valita kaksi henkilöä valtuuston puolesta osallistumaan näihin toimituksiin, kunnes rahatoimikamarin vastedes vahvistettavassa ohjesäännössä kenties toisin määrättäisiin. Valtuusto päätti⁹⁾ valita kaksi edustajaa kyseellisiin katselmustoimituksiin ja valitsi¹⁰⁾ näiksi vtt Bäckin ja Sandbergin.

Töölön puistoyhtiön johtokunta oli maistraatilta anonut lähtö- ja tulo-katselmuksen toimittamista sillä Töölön alueella, joka oli ollut luovutettuna yhtiölle ja joka kertomusvuonna luovutettaisiin kaupungille. Tämän johdosta ja koska yhtiö oli päättänyt tarjota mainitulla alueella olevat omistamansa rakennukset kaupungin lunastettaviksi, maistraatti jätti kaupunginvaltuuston asiaksi valita kaupungille edustajan, jonka katselmustoimituksessa tuli sopia yhtiön kanssa siitä, oliko ja mistä korvauksesta kyseelliset rakennukset lunastettava kaupungille. Tähän myöntyen¹¹⁾ valtuusto valitsi¹²⁾ edustajikseen katselmustoimitukseen vtt Sandbergin ja Janssonin.

¹⁾ Valt. pöytäk. 27 p. huhtik. 4 §. — ²⁾ S:n 11 p. toukok. 11 §. — ³⁾ S:n 31 p. elok. 24 §. — ⁴⁾ S:n 25 p. toukok. 11 §. — ⁵⁾ S:n 8 p. kesäk. 15 §. — ⁶⁾ S:n 31 p. elok. 26 §. — ⁷⁾ Ks. s. 85. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 28 p. syysk. 1 §. — ⁹⁾ S:n 8 p. kesäk. 8 §. — ¹⁰⁾ S:n s:n 15 §. — ¹¹⁾ S:n 23 p. marrask. 5 §. — ¹²⁾ S:n s:n 8 §.

Tonttien arviomiehen valitseminen. Maistraatin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ valita yhden henkilön ottamaan osaa siihen tonttien arviointiin, josta säädettiin kaupungin rakennusjärjestyksen 7 §:ssä, kuitenkin ainoastaan kunnes rahatoimikamarille vahvistettavassa ohjesäännössä kenties toisin määrättäisiin. Arviomieheksi valittiin ²⁾ vt Bäck.

Arviomiesten ja edustajan valitseminen kuritushuonevankilaa varten tarvittavan maan pakkolunastustoimitukseen. Sittenkuin eräs Kumtähden säterin huvila-alue ja sen viereinen, kaupungin omistamalla maalla sijaitseva kallio oli valittu kaupungin lähelle rakennettavan kuritushuonevankilan rakennuspaikaksi, oli läänin kuvernööri kehoittanut maistraattia kaupungin puolesta valitsemaan tätä tarkoitusta varten pidettäväksi määrättyyn pakkolunastustoimitukseen kaksi arviomiestä sekä edustajan, jonka tässä tilaisuudessa tuli valvoa kaupungin oikeutta. Tämän johdosta maistraatti esitti, että kaupunginvaltuusto valitsisi mainitut arviomiehet ja edustajan. Tähän valtuusto myöntyi ³⁾ ja valitsi ⁴⁾ arviomiehiksi vtt Sandbergin ja Kiseleffin sekä edustajaksi vtn Dalströmin; viimeksimainittu vapautettiin kuitenkin anomuksestaan heti tästä tehtävästä, jolloin hänen sijaansa valittiin vt Jansson.

Edustajan valitseminen rajankäyntiin. Maistraatin anomuksesta kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ valita kaupungin puolesta edustajan olemaan saapuvilla rautateiden tarpeisiin pakkolunastetun, ratapihan ja Lant. Viertotien välillä sijaitsevan viljelysalueen rajankäynnissä ja valitsi ⁶⁾ tähän tehtävään vtn Numellin.

Edusmiehen valitseminen korvausjuttuun. Sittenkuin kaupunginvaltuustolle oli esitetty kauppias I. Wavulinin antama haaste raastuvanoikeuteen, missä tämä aikoi vaatia kaupungin velvoitettavaksi korvaamaan hänelle ne kustannukset, jotka erään kallionlohkareen luhistuminen hänen Katajanokan pohjoisrantaan rakennetun varastorakennuksensa päälle oli aiheuttanut, valtuusto antoi ⁷⁾ vakinaiselle valmisteluvaliokunnalle tehtäväksi valita henkilön, jonka tuli tässä jutussa esiintyä kaupungin edustajana.

Tarkastajan todistajain määräminen polttimoihin. Kauppias E. A. Bäckin sijaan, joka oli tästä tehtävästä kieltäytynyt ⁸⁾, kaupunginvaltuusto määräsi ⁹⁾ tarkastajan todistajaksi juomanpanija J. H. Brummerin polttimoon räätälimestari G. W. Blombergin.

Tarkastajan todistajaksi Kammion höyrypanimoon vuodeksi 1876 määrättiin insinööri A. Lindeqvist ¹⁰⁾ ja tarkastajan todistajaksi kauppaneuvos P. Sinebrychoffin panimoon samaksi ajaksi apteekkari K. A. Ekman.

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. maalisk. 6 §. — ²⁾ S:n s:n 11 §. — ³⁾ S:n 29 p. toukok. 8 §. — ⁴⁾ S:n s:n 11 §. — ⁵⁾ S:n 31 p. elok. 11 §. — ⁶⁾ S:n s:n 30 §. — ⁷⁾ S:n 19 p. lokak. 4 §. — ⁸⁾ S:n 25 p. toukok. 6 §. — ⁹⁾ S:n s:n 8 §. — ¹⁰⁾ S:n 26 p. lokak. 4 § ja 5 p marrask. 9 §.